

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Полтавська державна аграрна академія
Освітня програма	28364 Правознавство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	081 Право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Полтавська державна аграрна академія
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	28364
Назва ОП	Правознавство
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Моряк-Протопопова Христина Миколаївна, Назарчук Анастасія Валеріївна, Малюга Леся Юріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.04.2021 р. – 17.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/7036/vidomostipravo.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/7194/programavizytupravo.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

За наслідками онлайн-візиту були підтверджені всі відомості, зазначені у матеріалах самоаналізу ЗВО. Поряд із сильними сторонами, позитивними практиками по кожному критерію, що підтверджує реальність існування та реалізації ОП, її вдосконалення, було виявлено слабкі сторони ОПП за окремими критеріями, які цілком можуть бути усунуті ЗВО. ОП “Правознавство”, Бакалавр, 081 “Право” ПДАА існує з 2017 р. З моменту створення вона щорічно оновлювалась <https://cutt.ly/yv1j7wR>. Гарант програми з моменту створення і по сьогодні залишається незмінним. Сам ЗВО перебуває у процесі зміни назви з Полтавська державна аграрна академія на Полтавський державний аграрний університет. Ректор ЗВО Валентина Аранчій надала вичерпні пояснення, щодо об’єктивних зовнішніх обставин, які затримали затвердження МОН України Статуту Полтавського державного аграрного університету. Гарант, керівництво ЗВО, запрошені особи оперативно надавали необхідну експертам інформацію та документи. ОПП дозволяє отримати всі необхідні компетентності майбутнього юриста ОР Бакалавр, які будуть здатні ефективно працювати в конкурентних ринкових умовах. Доброзичлива атмосфера серед адміністрації, викладачів та ЗВО. Студенти та стейкхолдери задоволені освітнім процесом та знаннями, які отримують під час навчання. НПП та студенти дотримуються загальної культури спілкування, а освітній процес відбувається якісно та з дотриманням принципу взаємоповаги один до одного. Проаналізувавши ОП, відомості про СО, матеріали доступні з відкритих джерел, документи внутрішнього вжитку надані ЗВО з метою оцінки ОП “Правознавство”, Бакалавр, 081 “Право” на відповідність критеріям та провівши низку інтерв’ю ЕГ встановила, що вказана ОП відповідає усім встановленим критеріям, що перелічені у положенні “Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти”, а виявлені ЕГ недоліки не носять системного характеру та можуть бути швидко виправлені.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Доброзичлива атмосфера серед адміністрації, викладачів та ЗВО. Студенти та стейкхолдери задоволені освітнім процесом та знаннями, які отримують під час навчання. НПП та студенти дотримуються загальної культури спілкування, а освітній процес відбувається якісно та з дотриманням принципу взаємоповаги один до одного. Проаналізувавши ОП, відомості про СО, матеріали доступні з відкритих джерел, документи внутрішнього вжитку надані ЗВО з метою оцінки ОП “Правознавство”, Бакалавр, 081 “Право” на відповідність критеріям та провівши низку інтерв’ю ЕГ встановила, що вказана ОП відповідає усім встановленим критеріям, що перелічені у положенні “Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти”, а виявлені ЕГ недоліки не носять системного характеру та можуть бути швидко виправлені.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Умови проживання в гуртожитках потребують покращення, зокрема, проведення ремонту санітарно-гігієнічних зон. Слабка інтернаціоналізації навчання та викладання за ОП. Слабка реалізація договорів про міжнародну співпрацю з іноземними ЗВО. В деяких силабусах мають місце описки. Відсутність деяких РНП у вільному доступі на 2020-2021 навчальний рік. Програма атестаційного екзамену практично не перевіряє володіння ПРН 24 та ПРН 25 і поверхнево містить питання з дисциплін Земельного та Аграрного права, які ЗВО визначає як фокус ОП. Відсутність пандусу у бібліотеці та низький рівень інклюзивності гуртожитків. ЕГ вважає, що усі робочі програми мають бути постійно доступні здобувачам вищої освіти (у зручній для ЗВО формі). Активізувати роботу у напрямку інтернаціоналізації навчання та викладання за ОП. ЕГ рекомендує, оголошуючи конкурс на вакантні посади формувати до претендентів такі вимоги, які дозволять забезпечити якісне викладання окремих ОК, тобто підбирати НПП під дисципліну викладання якої він має забезпечити. Активно запроваджувати власні програми для підвищення викладацької майстерності НПП. Користуватись можливостями міжнародної співпраці передбаченими у наданих ЕГ договорах про співпрацю з іноземними ЗВО. Рекомендувати НПП, що відповідають за зміст силабусів та РП НД регулярно їх переглядати. Затверджені РП НД мають бути доступними здобувачам протягом часу вивчення дисциплін. У програмі атестаційного екзамену передбачити окремий блок питань, присвячений законодавчому регулюванню земельного та аграрного секторів. Впроваджувати академічну доброчесність, у тому числі і шляхом реального дотриманням визначених процедур на практиці. Попри те, що головний навчальний корпус, в якому забезпечується реалізація ОП, загалом відпоає вимогам інклюзивного простору, ЕГ рекомендує покращити рівень інклюзивності приміщень, таких як бібліотека та гуртожитки. Покращити умови проживання у гуртожитках, зокрема, ремонтних робіт потребує санітарно-гігієнічна зона.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими

критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ЗВО. ОПП «Правознавство», що реалізується на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти Полтавською державною аграрною академією Навчально-науковим інститутом економіки, управління, права та інформаційних технологій, здебільшого фокусується на підготовку юриста у сфері загальної практики з можливістю самостійно набувати додаткових юридичних компетентностей. Особливості ОПП «Право» оприлюднені на сайті університету: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5756/opppravoroznavstvo2020novaredakciya2020.pdf> та має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ЗВО. Можливо стверджувати, що ОПП має достатньо чітко сформульовану мету, яка логічно виходить із таких документів ЗВО, як Стратегія розвитку ПДАА на 2020-2025 рр. (<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/strategiyarozvytku2020-2025.pdf>) та Перспективний план розвитку ПДАА на період до 2025 р. (<https://drive.google.com/file/d/1ZuvpGw5D21Erncnf7DFwg2GEYstfoFtt/view>). Відповідно до них, місіями ЗВО є «органічне поєднання освіти, науки і практики; посилення співпраці з бізнесом, державними установами, неурядовими організаціями, іншими стейкхолдерами; сприяння формуванню інформатизаційної освіченості академічної спільноти; розширення участі ЗВО у формуванні ОП, організації освітнього процесу, оцінювання його якості; сприяння публікаційній активності; посилення роботи, спрямованої на забезпечення доброчесності всіх учасників освітнього процесу тощо». Важливо, що передбачено «створення, збереження, примноження та поширення знань у галузі права шляхом забезпечення високої якості фахівців», що сприятиме зменшенню дефіциту юристів на регіональному ринку праці (ЗВО надав аналіз ринку праці станом на 14.04.2021р, зокрема, на сайті <https://rabota.ua> в рубриці «Юристи» розміщено в м. Полтава – 23; ПОЦЗ повідомив, що у 2020р.-116 вакансій). ЕГ вважає, що ОПП сприяє втіленню місії та стратегії ЗВО. Г.В. Лаврик у рецензії погоджується з співставленням місії та ОПП. Згідно аналізу документів, ОП фокусується на юриста загальної практики, який здатний самостійно набувати додаткових юридичних компетентностей з урахуванням сучасних досягнень юридичної науки, зокрема в сфері правовідносин сільськогосподарського товаровиробництва. Під час онлайн зустрічі зі стейкхолдерами та НПП, аналізу рецензій ЕГ встановила, що на практиці існують труднощі у регулюванні аграрних правовідносин, тому при формуванні ОП, орієнтація була здійснена на врахування сучасних особливостей юридичної практики саме у сфері сільськогосподарському товаровиробництві та аграрних правовідносинах. Дана специфіка слабо відображена у ПРН (тільки два ПРН 24 та 25) та змісті компонентів ОПП. Відсутність у змісті програми АЕ блоку питань з обов'язкових компонентів, що визначають специфіку ОПП - земельного, аграрного права або вибіркової фахової НД - екологічного права.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У результаті аналізу документів, які були надані на запит ЕГ (витяги з протоколів засідання кафедри підприємництва і права, відповідь ЗВО від 14 квітня 2021 року) та спілкування у фокус-групах підтверджено, що до визначення цілей та ПРН долучалися різні групи стейкхолдерів – здобувачі, представники академічної спільноти, потенційні роботодавці. Кількість зовнішніх рецензентів, виходячи з інформації в ОПП, у 2020 – 3, що очевидно свідчить про зацікавленість у випускниках цієї ОПП. Представники потенційних роботодавців активно були долучені до обговорення цілей ОПП під час різних комунікативних заходів та через надання відгуків-рецензій, в яких акцентовано увагу на особливе значення ОПП в регіональному контексті та зорієнтованість на набуття додаткових юридичних компетентностей у сфері сільськогосподарського товаровиробництва, які слабо відображені в ОПП. Члени ЕГ ознайомилися з рецензіями на ОПП і встановили, що в двох не вказано рік і дату, а в одній на бланку встановлено 2020 рік без дати, отже не зрозуміло, на який варіант ОП вони надані. Всі рецензії не містять критичного аналізу ОПП, не вказують на її недоліки та надані рекомендації. Слід зазначити, що двоє із зовнішніх рецензентів ОПП 2020 не є представниками ЗВО та наукових установ. Здобувачі ВО залучені до обговорення та періодичного перегляду ОПП через систему анкетування, письмове звернення, входять до складу проектної групи. Романчук Іда (здобувач вищої освіти даної ОПП Правознавство денної форми навчання) та Яковенко Віра (координатор уповноваженого Верховної Ради з прав людини в Полтавській області) є членами проектної групи та їх участь підтверджується як протоколами засідань, так і усними заявами. ОПП запроваджена вперше і випуску ще не було здійснено.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та ПРН ОПП визначаються з урахуванням аналізу ринку праці та інтересів стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, галузевого та регіонального контексту. ЗВО ставить за завдання підготування фахівців з права для Полтавської області та фахівців для всієї країни в цілому, оскільки сьогодні існують труднощі у регулюванні

аграрних відносин та існує потреба у підготовці фахівців з поглибленими знаннями у сфері аграрного і земельного права. Це обумовлюється загальнонаціональною специфікою (малою кількістю освітніх програм подібного змісту, так і регіональною специфікою: наявності на території регіону великої кількості сільськогосподарських підприємств та зростанням обсягу правовідносин в земельній сфері). Зі здобувачами ВО систематично проводиться анкетування, результати якого надані на запит ЕГ. Після обговорення зі стейкхолдерами розвитку спеціальності введено нову НД: «Аграрне право України», збільшено кредити “Виробничої практики”, “Земельне права” та ін. Так, здобувачі ОПП під час обговорення підтвердили, що за їх ініціативою було вилучено з блоку загальної підготовки ОК “Безпека життєдіяльності та основи охорони праці” та “Соціологія” та ін. НПП ПДАА під час зустрічі підтвердили, що змістовно залучаються до формування ОП. Систематично проводяться конференції, круглі столи, зустрічі та інші форми взаємодії з представниками академічної спільноти з метою оцінки цілей ОП та ПРН на предмет їхньої актуальності та можливості коригування. Гарант під час фокус-групи зазначав, що при розробці ОПП враховувався досвід аналогічних ОПП ЗВО України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, НУ “Києво-Могилянська академія”, НУ біоресурсів і природокористування України, Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого тощо), проте не було надано конкретних пояснень стосовно того, що саме було запозичене та враховано. ЕГ повідомлено про детальне вивчення досвіду іноземних ЗВО (підготовка фахівців на ринок праці, студентоцентричний підхід, методи викладання, силабуси), зокрема, Ягеллонського університету (під час проходження гарантом стажування) та Університету Миколи Коперника в Торуні (Польща). Відсутня практика викладання англійською мовою фахових та загальних дисциплін.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 081 Право першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на час розроблення та затвердження ОПП був відсутній. Після затвердження Стандарту Наказом МОН України 12.12.2018 р. № 1379 була затверджена нова ОПП, програмні результати навчання якої враховують вимоги Стандарту вищої освіти щодо сукупності компетентностей. Обсяг ОПП становить 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 навчальні роки; 120 кредитів ЄКТС, термін навчання 2 навчальні роки. На наш погляд, освітні компоненти дозволяють досягти результатів навчання, визначених в ОПП «Право», логічна послідовність вивчення яких передбачена сформованою структурно-логічною схемою. Передбачені освітні компоненти ОПП передбачають формування мінімум семи із загальних та/або фахових компетентностей, передбачених Стандартом та включають програмні результати, які встановлює Стандарт. Документи про співпрацю з іноземними навчальними закладами у контексті обміну досвідом та реалізації аналогічних освітніх програм відсутні. Аналіз ПРН, закріплених в ОПП, дозволив встановити низьку реалізацію ПРН 24 та ПРН 25 щодо застосування правових норм щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки та проведення аналізу правових явищ та застосування відповідних правових норм для вирішення питань у сфері земельного права. Незначний обсяг фахової літератури з даного напрямку.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Мета ОПП 2020 відображає специфіку предметної області ОПП. Позитивним є врахування відкриття ринку землі, що підкреслює необхідність підготовки юристів, які вмітимуть аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного та аграрного права. При розробці ОПП враховані місія та стратегія ЗВО і залучені представники стейкхолдерів та здобувачів ВО до обговорення змісту ОПП. Позитивною відмінністю засвідчено динамічність удосконалення, розвитку та представлення ОПП (2017, 2018, 2019, 2020 роки). Стейкхолдери зацікавлені у розвитку змісту ОПП та частково залучені до практичної і теоретичної підготовки здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Виявлені недоліки не є суттєвими, але є потреба у змістовній та поглибленій практичній реалізації врахування сучасних особливостей юридичної практики саме у сфері сільськогосподарського товаровиробництва та аграрних правовідносинах. ПРН слабо відображають специфіку, визначену в ОПП, та слабо акцентовано увагу на дисциплінах, які передбачають вивчення особливостей правового регулювання суспільних відносин в аграрній, земельній сферах. Слабкою стороною можна вважати відсутність практики викладання англійською мовою фахових та загальних дисциплін. ЕГ рекомендує розвиток ПРН 24 та ПРН 25 і збільшення тематичних інформаційних ресурсів в бібліотеці, необхідних для реалізації вказаних ПРН. ЕГ запропонувала при оновленні змісту програми Атестаційного екзамену додати групу питань з земельного, аграрного права, а також при наступному оновленні змісту ОПП висвітлити додаткові ПРН, які в повному обсязі розкриють сутність особливостей ОПП, акцентуючи

визначення на основний фокус та її специфіку. ЕГ рекомендує започаткувати практику викладання англійською мовою фахових дисциплін або окремих їх блоків.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

За цим критерієм встановлено відповідність вимогам щодо проектування та цілей освітньої програми, з недовіками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОПП становить 240 кредитів ЄКТС /термін навчання 4 роки і 120 кредитів ЄКТС/термін навчання 2 навчальні роки (за скороченим терміном навчання на основі вступу на підставі диплому молодшого спеціаліста). Аналіз ЕГ переліку ОК ОПП засвідчив, що з 240 кредитів ЄКТС, 180 кредитів становить обсяг обов'язкових компонентів, що відповідає Стандарту, Агестаційного екзамену, а також 60 – вибіркових. На проходження чотирьох видів практик виділено 31,5 кредитів ЄКТС, при мінімальному показнику визначених стандартом – 10 кредитів ЄКТС. Це відповідає п. 15 ч. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту», згідно з яким, «Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на: ... вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти». ЕГ вважає, що теоретичний зміст освітніх компонентів ОПП відповідає спеціальності 081 «Право» та забезпечує формування комплексу знань.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Загалом ОПП структурована за роками й семестрами навчання. ОПП структурована змістовно. Її освітні компоненти поділено на обов'язкові та вибіркові дисципліни. Освітні компоненти підпорядковані певній логіці навчання і викладання та у своїй сукупності призводять до досягнення ПРН. ОПП спрямована на підготовку фахівців, здатних використовувати набуті компетентності в межах професійної діяльності, термінологію у галузі права на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях підготовка фахівців. Специфікою освітньо-професійної програми є максимальна зорієнтованість на урахування сучасних особливостей юридичної практики, зокрема правовідносин у сфері сільськогосподарського товаровиробництва. Проте вибіркові компоненти слабо відображають специфіку ОПП, та відсутня навчальна дисципліна «Правове регулювання природоохоронної діяльності», яка зазначена у звіті про СО. Аналіз РНП ЕГ дозволив встановити необхідність посилення розкриття даної специфіки через розширення переліку дисциплін або змістовне наповнення існуючих обов'язкових та вибіркових компонентів ОПП. Загалом, ОК, включені до ОПП, становлять логічну взаємопов'язану систему. В сукупності вони дають можливість досягти заявлених в ОПП цілей та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Під час онлайн візиту ЕГ встановила, що загалом зміст ОПП відповідає предметній області спеціальності 081 «Право», що підтверджується як освітніми компонентами ЗК, які включені в цю ОПП, так і визначеними в ній ФК та ПРН. Цілями навчання за ОПП Правознавство є підготовка фахівців, здатних використовувати набуті компетентності в межах професійної діяльності. ПРН забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами ОПП. ЕГ переконатась, що інші ОП першого рівня вищої освіти за суміжними предметними областями не реалізуються в Полтавській державній аграрній академії. Специфікою ОПП є максимальна зорієнтованість на урахування сучасних особливостей юридичної практики, зокрема правовідносин у сфері сільськогосподарського товаровиробництва.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ЕГ встановила, що нормативно формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАА https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproces15042020_1.pdf та Положенням про забезпечення права на вибір ЗВО навчальних дисциплін в ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprovybirzvoovid16grudnya2020orno256.pdf>. Під час онлайн бесіди встановлено, що здійснюється вільний вибір ЗВО НД вибіркового блоку, які дійсно є вибірковими «з точки зору здобувача ВО» (Подріз Є., Різнічук Д., Дубік А., Глазунова Д., Романчук І. та ін.) в їх основі – «індивідуальний вибір кожного ЗВО». ЕГ встановлено, що формування індивідуальної освітньої траєкторії полягає у формуванні переліку вибіркових дисциплін, які передбачають набуття компетентностей та виборі бази для проходження практик. ОПП “Право” надає студентам можливість вільного вибору НД обсягом 60 кредитів, що складає 25 % загального обсягу ОПП. Відповідно до графіка проведення процедури вибору НД директорат інформує студентів про терміни та особливості здійснення вибору на наступний навчальний рік. Для здобувачів ВО з строком навчання 4 роки їх вивчення починається з 2 курсу, для скороченого строку навчання 2 роки – з другого навчального семестру. На сайті здобувачі ВО знайомляться зі змістом міжфакультетських, факультетських та дисциплін ОПП вибіркової частини. Розміщені всі анотації освітніх компонентів у вільному доступі, що забезпечуються іншими структурними підрозділами з метою найкращого та повного доведення інформації для здобувачів, які навчаються за вказаною ОПП <https://www.pdaa.edu.ua/content/vybirkovy-navchalni-dyscypliny-dlya-vyboru-v-2020-2021-navchalnomu-roci> Вибір навчальних дисциплін через електронний кабінет студента <https://asu.pdaa.edu.ua/> В ході інтерв'ювання підтверджено, що здобувачі ВО здійснюють їхній вибір в електронному кабінеті студента (у попередні роки шляхом заповнення паперових анкет), що свідчить про розвиток механізмів обрання і подальшого вивчення студентами вибіркових НД. На запит ЕГ надано заяви здобувачів ВО щодо вибору НД. Встановлено наявність індивідуальних планів студента, куди заносяться обрані ним дисципліни, який був наданий на запит ЕГ, що затверджується директором Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, і є обов'язковими для вивчення. Опитування здобувачів проведені ЗВО та ЕГ під час онлайн зустрічей засвідчило відсутність незадоволення механізмом вибору індивідуальної траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Під час онлайн бесіди ЕГ з'ясувала, що практичну підготовку студентів включено до ОПП як окремий освітній компонент у навч. практик, що включає: «Вступ до фаху» (ЗК 1-3,6-11; ФК 1,2,12,13,16 - 7,5 кредитів у 2 сем.) та «Організація судових та правоохоронних органів» (ЗК 1-3,6-11; ФК 1-3,11-13,16 - 9 кредитів у 4 сем.); виробн. практик: організаційно-аналітичної (ЗК 1-3, 6-11; ФК 1-3,7,8,11-16 - 9 кредитів- 6 сем.) і комплексної з фаху (6 кредитів-8сем.). Здобувачі мають право обирати базу практики. Порядок проходження практики врегульовано наскрізною програмою практики <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5756/naskriznaprprakyk2020-2021nr.pdf>, договорами (меморандумів) зі стейкхолдерами про співробітництво, організацію взаємовідносин та забезпечення проходження практики, а також окремими договорами з базами виробничих практик про проходження практики. Комунікація щодо цілей і завдань практичної підготовки здійснюється систематично у вигляді зустрічей, круглих столів, конференцій зі стейкхолдерами. Фокус група (зустріч 7) підтвердила високий рівень задоволеності знаннями та навичками студентів як керівників практики та ретельний підхід кафедри до організації та визначення змісту практик, у результаті чого забезпечується здобуття компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності у сфері права. ЗВО проводить опитування керівників баз практик, результати яких оприлюднені у вільному доступі на сайті <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6418/rezultatyopytuvannyakerivnykivvidbazprakyk2.pdf> Бази практик узгоджуються з заявленою метою підготовки фахівців у сфері сільськогосподарського товаровиробництва (запит 12). В умовах карантину рекомендовано вчасно реагувати на сучасні виклики та врегулювати проходження практики ЗВО у дистанційному режимі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ході аналізу ОПП та інтерв'ювання НПП, студентів та стейкхолдерів, встановлено, що ОПП передбачає широкі можливості для набуття різноманітних соціальних навичок. На сайті у вільному доступі наявна рубрика “Формування soft skills здобувачів вищої освіти” <https://www.pdaa.edu.ua/content/formuvannya-soft-skills-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity> За ОПП здобувачі ВО мають можливість набувати соціальних навичок, які є необхідними для здійснення професійної діяльності, що підтверджено <https://www.pdaa.edu.ua/content/formuvannya-soft-skills-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity> Формуванню соціальних навичок сприяє викладання таких дисциплін, як “Філософія”, “Іноземна мова (за професійним спрямуванням)”, “Логіка”, “Політологія”, “Юридична деонтологія” та ін. Набуттю softskills сприяє залучення студентів до консультування в «Юридичній клініці» та активна участь в студентському самоврядуванні

(<https://www.youtube.com/watch?v=oNvZlsm-sSA>, <https://www.pdaa.edu.ua/news/adaptaciyno-treningovi-kursy-fem-2019-abo-yak-samorozvytok-yednaye>). Підтвердженням виступають результати зустрічей з НПП та здобувачами ВО, які відмітили їх постійну підтримку з боку адміністрації ПДАА. У публічному доступі передбачені рекомендовані кафедрою підприємництва і права онлайн курси та тренінги з формування soft skills, результати навчання за деякими з яких можуть бути визнані на підставі Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті в Полтавській державній аграрній академії в контексті відповідних освітніх компонентів. ЕГ констатовано, що здобувачі даної ОПП активно набувають гнучкі навички в ПАДА і поза її межами (дипломи та сертифікати Дігтяр А., Жемели І., Пустовіт С., Різнічук Д., Юренко М. та ін. розміщені на сайті.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідний професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз змісту компонентів ОПП, проведений ЕГ, показав, що обсяг ОПП та окремих ОК у кредитах ЄКТС відповідає фактичному навантаженню здобувачів та є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Під час формування обсяг самостійної роботи складає від 1/3 до 2/3 від загального обсягу ОК, що відповідає Положенню про організацію освітнього процесу в ПДАА, Положенню про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти ПДАА (<https://www.pdaa.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist>). ЕГ з'ясувала, що у навчальному плані за ОПП 2020 р. набору (термін навчання 4 навчальні роки.) обсяг год., відведений на навч. дисципліни, становить 6165 год., з них на ауд. заняття – 2134 год (34,6 % від заг.обсягу год.), а на сам. роботу – 4031 год. (65,4 %). У робочих навчальних програмах відображено розподіл годин самостійної роботи за темами змісту програми. Крім того, ЗВО проводить моніторинг якості та ефективності самостійної роботи здобувачів ВО <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6418/rezultatymonitoringuyakostitaeefektyvnostisamostiynoirobotyzdobuvachivyshchoiosvity.pdf> та студенти мають можливість висловити ставлення до обсягів ОП, окремих освітніх компонентів та фактичного навантаження здобувачів через проведення анкетування. Для організації самостійної роботи використовується середовище для навчання Moodle. На зустрічі з фокус-групою зі студентами, було продемонстровано реалістичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи, а також обґрунтоване співвідношення кількості годин.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти не передбачена освітньо-професійною програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

До сильних сторін та позитивних практик за критерієм 2 можна віднести: - відповідність ОПП вимогам стосовно обсягу ОПП та окремих ОК у кредитах ЄКТС, які відповідають вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти, а їх послідовність та зв'язки між собою є логічними і науково обґрунтованими; - систематичну організаційну роботу спрямовану на ознайомлення студентів зі змістом вибіркових дисциплін; - можливість вибору дисциплін з інших ОП студентами спеціальності 081 Право; - достатньо висока можливість набуття практичних навичок за рахунок значної кількості різних видів практики та їх значного об'єму; - забезпечення ОПП належного рівня сформованості соціальних навичок здобувачів ВО та формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Обмежений вибір дисциплін максимально зорієнтованих на урахування сучасних особливостей юридичної практики у правовідносинах в сфері сільськогосподарського товаровиробництва, зокрема, у блоці обов'язкових та вибіркових компонентів ОПП. Відсутність анотацій вибіркових дисциплін у середовищі для навчання Moodle. Слабке залучення Юридичної клініки до практичної підготовки здобувачів ВО та організації навчального процесу. Рекомендуємо розширити перелік дисциплін або змістовне наповнення існуючих обов'язкових та вибіркових компонентів ОПП

зорієнтованістю на урахування сучасних особливостей юридичної практики у правовідносинах у сфері сільськогосподарського товаровиробництва. Здійснити завантаження анотацій вибіркового дисциплін у систему Moodle. Активізувати роботу Юридичної клініки.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

За цим критерієм встановлено відповідність ОПП вимогам стосовно структури та змісту, виявлені під час онлайн-візиту недоліки не є суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

ЕГ встановлено, що Правила прийому на навчання для здобуття ступеня бакалавр за ОПП Право ПДАА є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти. <https://www.pdaa.edu.ua/content/pravyla-pryyomu-do-poltavskoyi-derzhavnoyi-agrarnoyi-akademiyi> Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти нарікань на чіткість та зрозумілість правил прийому не було встановлено. Спілкування із відповідальним секретарем приймальної комісії засвідчило відповідність Правил прийому встановленим законодавством вимогам. На ОПП не вступали і не навчаються особи з особливими потребами, хоча у ЗВО такі особи навчаються. Ліцензійний обсяг – 75 осіб. Під час онлайн-візиту ЕГ встановлено, що для забезпечення доступності та безперешкодного доступу до приміщень ЗВО для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення встановлений пандус при вході у навчальний корпус, де забезпечується реалізація ОПП, проте відсутні обладнані кнопки виклику. В середині навчального корпусу наявна велика кількість сходів, відсутній ліфт та аудиторії для навчання на першому поверсі для осіб з інвалідністю. Наявний лише переносний пандус короткий за довжиною, що не дозволить піднятися на вищі поверхи в корпусі. У гуртожитку, інших навчальних корпусах відсутні пандуси. З метою організації безбар'єрного освітнього середовища необхідно обладнати навчальні приміщення на першому поверсі ЗВО, які використовуються в освітньому процесі. В навчальному корпусі наявні розмежувальні лінії та дезінфектори.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОПП враховують її особливості. Для вступу на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за спеціальністю 081 Право зараховуються бали сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання з Української мови та літератури, Історії України та Математики або Іноземної мови. З 2018 р. здійснюється набір на основі диплому МС, для чого щорічно головою фахової атестаційної комісії та провідними викладачами випускової кафедри розробляються програми вступних випробувань і завдання, що враховують особливості ОП. З 2020 р. вступники на основі диплому МС подають сертифікат з української мови і літератури, з 2021 р. – ще потрібен сертифікат з історії України (бюджет) або іншого предмету (контракт). Конкурсний бал для вступу на дану ОПП з 2020 року на основі повної загальної середньої освіти не може бути менше ніж 140 балів. Вступ здійснюється для здобувачів вищої освіти за кошти фізичних та/або юридичних осіб. Під час онлайн-візиту ЕГ встановлено, що ЗВО забезпечено у достатній кількості мультимедійним, відео та комп'ютерним обладнанням, потрібним для проведення дистанційного навчання. ЕГ констатує зацікавленість здобувачів вищої освіти за цією ОПП з 2018 року по 2020, порівняно із 2017 роком, в т.ч. й за денною та заочною формами здобуття вищої освіти, проте вважає за необхідне і надалі активізувати роботу стосовно подальшого збільшення контингенту.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО розроблено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, що регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАА

https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproces15042020_1.pdf, Положенням про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення з.в.о. в ПДАА
<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprovidrahuvannyapereryvannyanavchannya904.pdf>, Положенням про академічну мобільність з.в.о. ПДАА
<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6611/polozhennyapromobilnistpdaa.pdf>. Перезарахування результатів раніше складених студентом освітніх компонент здійснюється директором шляхом порівняння з ОПП Правознавство за умови ідентичності змісту, загальної кількості годин (кредитів, обсягу освітніх компонент, форм семестрового контролю) і відповідності сформованих компетентностей та здобутих результатів навчання. У залежності від підстав перезарахування може здійснюватися на основі академічної довідки, додатку до документа про вищу освіту або програми академічної мобільності. ЕГ встановила, що інформовання студентів про процедуру визнання та перезарахування результатів навчання забезпечується шляхом доступу до сайту ПДАА та профорієнтаційних заходів. ЕГ під час онлайн-візиту встановлено, що випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, за даною ОПП наявні. Глазунова Д. та Чаплигіна А. вивчали навчальну дисципліну «Адміністративне судочинство» в Полтавському інституті економіки і права Університету «Україна». На підставі звітів студентів та довідок виданих Полтавським інститутом економіки і права Університету «Україна» про результати складання іспиту із вказаної дисципліни, експертна комісія спеціальності 081 Право перезарахувала результати навчання за вибірковою освітньою компонентою «Адміністративне судочинство». Можливості академічної мобільності з покровою їх реалізацією оприлюднені на сайті <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-mobilnist-2>

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО розроблено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті з.в.о. ПДАА https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadokvyznannyarezultativnavchannyanabutyh_uneformalniytainformalniyosvitizdobuvacham.pdf. ЕГ під час онлайн-візиту встановлено, визнання для обов'язкових ОК, які починають опановуватися з 2-го семестру, та проводиться у семестрі, який передує семестру, у якому передбачено вивчення компонента (його частини), що перезараховується. Не здійснюється визнання результатів навчання, здобутих до початку навчання на відповідному рівні освіти або у період формального навчання на попередньому рівні вищої освіти. Визнається не більше 10 % результатів навчання від загального обсягу ОП. Завершальним етапом є прийняття рішення спеціально створеною комісією на основі підтверджуючих документів та співбесіди, захисту роботи або іншої форми контролю. Здобувач у разі негативного висновку комісії має право подати апеляцію. ЕГ вважає, що у згаданому документі достатньо чітко виписана процедура перезарахування. Крім того, інформація про зазначені можливості розміщена на сайті <https://www.pdaa.edu.ua/content/formuvannya-soft-skills-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity> На ОПП були приклади часткового перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Під час онлайн зустрічі гарант та студентка Подріз Євгенія повідомила про проходження онлайн-курс «Історія: Зародження української нації» на платформі Prometheus. Визнання було здійснено комісією, до складу якої увійшли гарант ОП, заступник директора ННІ, завідувач та викладач кафедри підприємництва і права. Під час онлайн-візиту з'ясовано, що зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, передбачене також для викладачів, що може бути визнано як підвищення кваліфікації <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyazdotatkamy2020.pdf>. Фокус група (зустріч 3) повідомила про існування практики визнання РН, отриманих у неформальній освіті. В. Осташова зверталася із заявою щодо визнання РН, отриманих на вебінарах «Академічна доброчесність» (2 год.), «Цифрові компетенції в Україні та Європі» (26.03.2020 р.), організованих НТУ «Харківський політехнічний інститут», що підтверджено відповідними сертифікатами. ЕГ продемонстровано різними НПП випадки перезарахування, що свідчить про активну реалізацію визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті у ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за цією ОПП є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, та враховують особливості самої освітньої програми. Усі посилання на відповідні нормативно-правові акти є активними, легкодоступними для тих, чий права та обов'язки вони регулюють. У ЗВО розроблена процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відповідні документи розміщені на офіційному сайті ЗВО та є доступними для усіх учасників освітнього процесу. ЗВО забезпечено у достатній кількості мультимедійним, відео та комп'ютерним обладнанням, потрібним для проведення дистанційного навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність практики міжнародної академічної мобільності здобувачів ОПП. ЕГ рекомендує заохочувати здобувачів ВО до зовнішньої академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

За критерієм доступу до ОПП та визнання результатів навчання встановлено відповідність ОПП вимогам, а саме: Правила прийому на навчання за цією ОПП є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, та враховують особливості самої освітньої програми; усі посилання на відповідні нормативно-правові акти є активними, легкодоступними для тих, чії права та обов'язки вони регулюють; у ЗВО розроблена процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; відповідні документи розміщені на офіційному сайті ЗВО та є доступними для усіх учасників освітнього процесу. Виявлені під час онлайн-візиту недоліки не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У відповідності до положення “Про організацію освітнього процесу” від 18 березня 2020 р. (<https://cutt.ly/qvA4lAE>) ПДАА як принцип задекларувала “автономність та самоврядування Академії у прийнятті самостійних рішень щодо організації освітнього процесу, визначенні форм і методів навчання”. У цьому ж положенні зазначено, що доступ до якісної освіти особам з особливими освітніми потребами здійснюється шляхом організації їхнього навчання на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей, а також, що Академія надає освітні послуги здобувачам вищої освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин із застосуванням особистісноорієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти. Особливо приємне враження справляє п. 8.13. у якому зазначено, що лектор зобов'язаний дотримуватися навчальної програми щодо тем лекційних занять, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів вищої освіти. НПП ОПП також підтвердили, що їх у виборі методів навчання ніхто не обмежує (зустріч 3). Крім того НПП, відзначили, що їхній колектив сформовано з представників провідних правничих шкіл України, а тому вони можуть використовувати найрізноманітніші та вже апробовані методи навчання. Вони обмінюються досвідом на методичних конференціях, переймають його у процесі відвідування відкритих лекцій колег (зустріч 3). Здобувачі підтвердили, що викладачі під час занять намагаються використовувати різноманітні форми їхнього проведення, у тому числі ті, які є актуальними в умовах дистанційного навчання і надаються платформою Google Meet. Студенти беруть участь у конференціях, мають право обирати тему курсової роботи із запропонованого кафедрою переліку чи запропонувати її самостійно (зустріч 4, 7). Викладачі та ЗВО ідуть студентам на зустріч у випадку технічної неможливості виконати якесь завдання, бажання перескласти якусь дисципліну чи просто задля інтересу прослухати аналогічний курс в іншому ЗВО (зустріч 4). ЕГ відзначає, що обрана ЗВО форма навчання як загалом, так і в умовах пандемії відповідає вимогам стандарту вищої освіти. Зокрема позитивним є рішення навіть за умови дистанційного навчання зберегти постійний діалог зі здобувачами ВО та використовувати як основний інструмент навчання систему відеоконференцій на платформі Google Meet, тобто проводити навчання у синхронному режимі відповідно до вимог положення “Про організацію освітнього процесу і проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів ВО із застосуванням дистанційних технологій у ПДАА” (<https://cutt.ly/QvG9gUY>)

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Документація, що регламентує навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО <https://cutt.ly/kvlMid6> вчасно оновлюється є внутрішньо узгодженою та достатньою для того, щоб зацікавлені особи отримали уявлення про порядок затвердження, зміст РП НД та силабусів. Загальну інформацію про форми навчання, структуру та зміст освітніх програм і доступ до них, порядок визначення академічної різниці та перезарахування освітніх компонент, організацію та планування освітнього процесу, навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, тощо учасники освітнього процесу можуть отримати з положення “Про організацію освітнього процесу у ПДАА” <https://cutt.ly/yv1Ay3l> На сайті ЗВО розміщені усі силабуси обов'язкових та вибіркових дисциплін

<https://cutt.ly/evlbTjN>. Щодо РП НД, то деякі доступні студентам лише через корпоративні акаунти у системі MOODLE, також ЗВО частково надав їх ЕГ (4 відповіді на запит 4). Однак, не усі РП НД були вчасно оприлюднені. Так на час проведення виїздної акредитації на сайті можна було ознайомитись лише з аноаціями та силабусами НД, на час завершення роботи над звітом на Сайті ЗВО вже доступні РП НД (правда деякі з них затверджені на майбутнє (наприклад: РП НД “Аграрне право” є лише на 23/24 навчальний рік, РП НД Земельне право на 22/23 навчальний рік). Тож здобувачі фактично не мають можливості ознайомитись з деяким РП НД. Крім того, ЕГ своєчасно надала запит на отримання усіх РП НД, однак по деяких ОК, таких як Логіка, Політологія та деякі інші, ЗВО надав лише проекти робочих програм (Запит 4). Робочі навчальні програми усіх ОК та продовження до запиту 4). Студенти запевнили ЕГ, що уся необхідна інформація щодо навчання (розклад, система оцінювання, форми контролю, тощо) є на сайті факультету, в MOODLE, у месенджерах, однак не усі студенти змогли впевнено відповісти чи зазначена інформація доводиться до їхнього відома на першому занятті викладачем (зустріч 4), викладачі під час інтерв'ю повідомили, що вказана інформація доводиться до відома студентів на першому занятті (зустріч 3). Наявність на сайті силабусів та їхній зміст у контексті даного критерію є достатніми для того, щоб ЕГ визначила, що загалом здобувачі ВО за ОП мають достатньо інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЗВО та кафедра підприємництва і права Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій на базі якої здійснюється підготовка здобувачів за ОПП “Правознавство” докладає значних зусиль для того, щоб забезпечити поєднання досліджень під час реалізації ОПП та цілей ОПП. В процесі реалізації цієї мети виникають труднощі об'єктивного характеру, а саме: відносно невелика кількість здобувачів, що навчається на ОПП; ОПП є молодістю; склад НПП, які забезпечують реалізацію ОП, ще формується, як і дослідницькі напрями у яких вони будуть в подальшому розвиватись. Позитивним моментом є те, що ЗВО має чіткий фокус на підготовку фахівців для конкретної галузі, чітко враховує регіональний контекст, але поки не можна стверджувати, що зроблено все необхідне для досягнення поставленої мети. З досягнень у напрямку поєднання досліджень та навчання, можна виділити активну роботу НПП. Вони беруть участь у багатьох наукових заходах, частину з них організують самі (<https://cutt.ly/RvShL9U>), видають навчально-методичні матеріали та посібники (<https://cutt.ly/ovSg6a9>), колективні монографії (<https://cutt.ly/LvShxkJ>), залучають до наукової роботи студентів шляхом організації роботи наукового гуртка (<https://cutt.ly/6vSjpwB>), заохочують здобувачів писати та публікувати свої праці (<https://cutt.ly/ovSjOZS>), а таким чином не тільки сприяють розвитку наукового потенціалу здобувачів, а й розвивають необхідні майбутнім правникам навички висловлювати свої думки у письмовій формі. Академічна мобільність, яку заклад розвиває з 2015 р. (<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-mobilnist-2>) сприяє поєднанню навчання та досліджень за ОПП (зустріч 4) (<https://cutt.ly/1vBwVMn>). Враховуючи вік програми (неповних 4 роки) навести приклади наукових досягнень, які використовуються в освітньому процесі та позанавчальній діяльності на ОПП ЕГ не може, однак здобувачі проходять практику в юридичній клініці (зустріч 3 і 4). Клініка функціонує з певними труднощами адже кількість людей, що туди звертаються є дуже малою. Це пов'язано з тим, що в 2020-2021 рр. була (і є) пандемія, а також тим, що у відповідності до ЗУ «Про безоплатну правову допомогу» громадяни мають можливість отримати фахову консультацію у відповідних центрах і не відчують потреби звертатись за правничою допомогою до студентської юридичної клініки.. Керівник клініки, який одночасно є практикуючим адвокатом, залучає студентів до консультацій своїх клієнтів і таким чином, позитивно впливає на ситуацію, що склалась у роботі студентської юридичної клініки (зустріч 3). Підтримка стейкхолдерів виражається у тому, що їхні виробничі потужності часто стають базою практики для студентів ОПП (зустріч 7, відповідь на запит 12.).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

НПП ОПП декларують, що у відповідності до положення “Про організацію освітнього процесу в ПДАА вони постійно оновлюють зміст навчальних дисциплін. ЕГ змогла переконатись, що оновлення змісту освіти планується (на прикладах багатьох проектів РП НД доданих у відповідь на запит 4), однак повний аналіз змісту освіти провести складно, оскільки не усі РП дисциплін були надані. У РП НД трапляються неузгодженості, наприклад у переліку нормативно правових актів проекту робочої програми практики “Організація судових та правоохоронних органів” є ЗУ “Про судоустрій і статус суддів” від 07 липня 2010 р., який вже втратив чинність, а питання історії становлення органів судової влади в Україні у програмі НД не передбачене. Тут коректним буде зазначити, що чинний закон від 02 червня 2016 року у цьому списку теж присутній. З тих РП НД, ознайомитись з якими вдалось, можна зробити висновок, що зміст освіти оновлюється. НПП сліdkують за новими виданнями у галузі, наповнюють їх сучасним змістом, намагаються врахувати побажання здобувачів ВО, які вони мають можливість подати шляхом анкетування (зустріч 3).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Попри те, що ОПП створена лише 4 р. тому, НПП встигли взяти участь у деяких міжнародних конференціях, пройти багато стажувань та майстеркласів закордоном як у дистанційному так і очному форматі (зустріч 3) (<https://cutt.ly/ovFceuH>). Деякі з них мають опубліковані праці у солідних міжнародних виданнях, що індексуються у Scopus та Web of Science (П. Шведенко, Н. Протас, С. Шейко, О. Красота). Дехто публікує свої праці іноземною мовою (С. Шейко). ПДАА уклала низку міжнародних угод про співпрацю (відповідь на запит 15) з навчальними закладами закордоном, однак доказів практичної реалізації цих угод в рамках ОПП недостатньо. Потенційно в рамках ОПП “Правознавство” ПДАА може розвивати співпрацю з Вищою школою управління охорони праці у м. Катовіце (Польща), Ряшівським університетом (Польща), Комратським державним університетом (Молдова) та іншими. Наявність в університеті тестового доступу до ресурсів Thomson Reuters; Web of Science; з 2018 р. – до ресурсів бази Scopus, ознайомлення студентів зі світовими науковими здобутками в галузі юриспруденції у процесі вивчення таких ОК як Державне (конституційне) право зарубіжних країн, Історія держави і права зарубіжних країн, Міжнародне право, Право Європейського Союзу, потенційна можливість участі НПП, співробітників, студентів у міжнародних проектах та програмах (<https://cutt.ly/JvFbNsI>) (жодних фактів участі НПП чи здобувачів за ОПП у них наведено не було) та функціонування мовного <https://www.pdaa.edu.ua/content/movnyu-centr> центру де студенти можуть підвищити рівень володіння іноземними мовами на комерційній основі (користування літературою є безкоштовним) (і декілька з них це дійсно робить) (ознайомлення з матеріальною базою) на думку ЕГ не можуть свідчити, що навчання та викладання тісно пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. В цілому досвід співпраці з партнерами закордоном у ЗВО є <https://www.pdaa.edu.ua/content/stazhuvannya-ta-obminy>, однак практика його використання на даній ОПП вкрай обмежена. З представленого вище, стає зрозумілим, що ЗВО реалізуючи ОПП стикається з труднощами у напрямку інтернаціоналізації навчання та викладання. Цьому сприяє низка чинників об’єктивного характеру, зокрема фінансування освіти, вік ОПП тощо. У цьому контексті ЕГ зауважує, що ПДАА могла б з більшою користю використати час поки триває пандемія. Більшість навчальних закладів саме зараз активно налагоджують співпрацю з закордонними партнерами, читають дистанційні лекції для іноземних студентів, запрошують іноземних кваліфікованих спеціалістів для читання лекцій своїм студентам, організовують спільні конференції. Раніше, в очному форматі, такі заходи вимагали фінансування у значно більших обсягах. Зараз же відсутні витрати на проживання запрошених учасників, їхнє харчування, тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

На думку ЕГ ЗВО ефективно використовує різні форми дистанційного навчання в умовах пандемії, постійно зберігає діалог зі здобувачами ЗВО та забезпечує відповідну якість навчання. Праці НПП публікуються у виданнях, що індексуються у Scopus та Web of Science, у тому числі іноземною мовою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ вважає, що усі РП НД мають бути постійно доступні здобувачам вищої освіти (у зручний для ЗВО спосіб: чи на сайті (як це задекларовано в ОП) чи через корпоративні акаунти у системі MOODLE). Адаже актуальні для ОПП 2020-2021 н.р. РП НД не були надані ЕГ для ознайомлення у повному обсязі, на сайті вони з’явилися з запізненням (після завершення виїздної експертизи) та частково (деякі РП НД є проектами на наступні навчальні роки). У зв’язку з цим ЕГ може припустити, що ЗВО не повністю дотримується свого ж положення “Про організацію освітнього процесу в ПДАА” у п. 9.2. якого вказано, що РП НД є частиною навчально-методичного забезпечення освітнього процесу (<https://cutt.ly/xbbf3n4>). Рекомендувати НПП, що відповідають за зміст силабусів та РП НД регулярно їх переглядати з метою недопущення неточностей чи описок. Активізувати роботу у напрямку інтернаціоналізації навчання та викладання за ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання загалом сприяють досягненню заявлених у ОПП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Здобувачам надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів у формі силабуса, а з часу проведення експертизи частково і у формі РП НД. ЗВО в міру своїх можливостей забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП, а НПП оновлюють зміст освіти. Виявлені недоліки не носять системного характеру та можуть бути виправлені у короткостроковій перспективі.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти загалом є чіткими та зрозумілими. НПП під час інтерв'ю повідомляли, що вказані критерії ретельно прописані у РП НД та доводяться студентам до відома на першому занятті (зустріч 3), цю ж інформацію підтверджували і самі здобувачі (зустріч 4). При цьому, як уже зазначалось вище, актуальні для ОПП 2020-2021 н.р. РП НД не були надані ЕГ для ознайомлення у повному обсязі, на сайті вони з'явилися з запізненням (після завершення виїздної експертизи) та частково (деякі РП НД є проектами на наступні навчальні роки), а тому у ЕГ не було можливості перевірити інформацію, надану НПП та здобувачами ОП. ЕГ встановлено, що у деяких силабусах та програмах є прикрі помилки, які можуть призвести до того, що деякі учасники освітнього процесу не зрозуміють програмних результатів навчання та самі по собі можуть перешкоджати встановлювати валідні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ВО. Наприклад, у силабусі <https://cutt.ly/9v1WPlm> та робочій програмі (1 відповідь на запит 4) ОК Іноземна мова (за професійним спрямуванням) вказано, що ПРН дисципліни є "Вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію". ЕГ переконана, що має місце звичайна описка, яку заклад може виправити у найкоротший термін. ЗВО проводить опитування здобувачів даної ОПП з приводу якості системи контрольних заходів та критеріїв оцінювання результатів знань (<https://cutt.ly/2vG66k1>), понад 90 % опитаних позитивно оцінили якість оцінювання НПП ОП. Оскільки більшість студентів задоволені результатами оцінювання про що заявляли на зустрічах та під час анкетування, критичної потреби щось вдосконалювати у цьому напрямку ЗВО не має.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

У відповідності до вимог Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право (<https://cutt.ly/lvGCZfJ>) для здобувачів ВО ОПП "Правознавство" передбачено проведення атестації у формі атестаційного екзамену, що передбачає оцінювання досягнення результатів навчання визначених стандартом та ОП. Зокрема у відповідності до програми атестаційного екзамену затвердженої на засіданні науково-методичною ради спеціальності «Право» 28 серпня 2020 р. протокол № 1 (<https://cutt.ly/qvGXiRU>) у здобувачів перевіряють знання адміністративного права, конституційного права, кримінального права, кримінального процесуального права, цивільного права, цивільного процесуального права. ЕГ відзначає, що у змісті програми атестаційного екзамену не повною мірою відображено фокус ОПП на підготовку кадрів для аграрного сектору виробництва, що частково не відповідає цілям ОПП, які сформовані з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, забезпечено оцінювання ПРН передбачених ОПП 24 та 25 (застосувати правові норми щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки і аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права) (<https://cutt.ly/YvGCIWI>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗВО розробив низку гарно сформульованих та внутрішньо несуперечливих положень, що регламентують правила проведення контрольних заходів. Зокрема це положення "Про організацію освітнього процесу в ПДАА" (<https://cutt.ly/5vGNFtg>), "Тимчасовий порядок організації освітнього процесу і проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій у ПДАА" (<https://cutt.ly/EvG2yPH>), "Про організацію освітнього процесу і проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів ВО із застосуванням дистанційних технологій у ПДАА" (<https://cutt.ly/QvG9gUY>) "Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ПДАА" (<https://cutt.ly/5vGNX82>), "Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАА" (<https://cutt.ly/ZvGN7y1>), "Про організацію самостійної роботи в ПДАА" (<https://cutt.ly/ovGMlQ8>), "Про організацію та проведення відстроченого контролю оцінювання рівня залишкових знань здобувачів вищої освіти в ПДАА" (<https://cutt.ly/ZvGMA92>) тощо. Ці та інші документи розміщені на сайті Академії (<https://cutt.ly/hvGM4xt>, <https://cutt.ly/qvG1rGu> та <https://cutt.ly/2vG1hhc>), вони є зрозумілими та чіткими. Учасники освітнього процесу після ознайомлення з ними мають змогу побудувати правильний алгоритм дій у конфліктних ситуаціях. Визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження (положення "Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАА" (<https://cutt.ly/ZvGN7y1>)). На зустрічі зі студентами ЕГ отримала підтвердження застосування практики повторного проходження контрольних заходів. Вона застосовувалась не у випадку конфліктної ситуації (адже студент був згоден

з виставленою викладачем оцінкою), а для можливості покращити оцінку та свій загальний рейтинг (зустріч 4). Практики оскарження результатів контрольних заходів, які б виникли у результаті конфлікту у ЗВО на даній ОПП не було. Викладачі заявили, що система оцінювання є чіткою та продуманою, вони використовують практику відповідно до якої іспити приймає лектор та викладач, який проводив практичні заняття (зустріч 3), що частково дозволяє уникнути конфлікту інтересів, корупційної складової та загалом позитивно впливає на об'єктивність оцінювання, крім того значна частина оцінювання відбувається у дистанційній системі Moodle, шляхом тестування. Викладачі також заявляли, що об'єктивність оцінювання забезпечується також чіткою системою розподілу балів за той чи інший вид робіт виконаний здобувачем ВО (наприклад РП НД Історія держави і права зарубіжних країн ст. 7-9 (<https://cutt.ly/KbbjxLS>)) ЗВО намагається не допускати конфлікту інтересів. Процедури їхнього запобігання та регулювання передбачені Кодексом академічної доброчесності ПДАА, Кодексом етики викладача та здобувача вищої освіти в ПДАА, положеннями “Про організацію освітнього процесу в ПДАА”, “Про комісію з академічної доброчесності ПДАА”, тощо (<https://cutt.ly/lvHrkHt>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Так чи інакше у більшості внутрішніх положень, що регламентують освітній процес у ПДАА належну увагу приділено питанням академічної доброчесності. Це 10 розділ Академічна доброчесність положення “Про організацію освітнього процесу у ПДАА” (<https://cutt.ly/1vVkohB>), п 2, IV положення “Про Освітню (ОП, ОН) програму в ПДАА” (нова редакція) (<https://cutt.ly/PvVINAU>), Тимчасовий порядок організації освітнього процесу і проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій у ПДАА (<https://cutt.ly/WvVzGPRJ>), положення “Про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАА” (нова редакція) (<https://cutt.ly/QvVcqXJ>) та інші. Роботи НПП, здобувачів, аспірантів та докторантів перевіряють на плагіат у відповідності до положення “Про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАА”, протоколи таких перевірок певний час зберігають і заклад може їх представити (відповідь на запит 18. Звіт програми Unicheck про перевірку деяких робіт НПП у 2020 та 2021 рр.). Здобувачі ОПП проінформовані про поняття доброчесності та його важливість (зустріч 4). Проблема доброчесності на сайті ПДАА присвячено окрему рубрику <https://www.pdaa.edu.ua/content/dobrochesnist>. Куратори академічних груп на кураторських годинах пояснюють першокурсникам необхідність дотримання вимог академічної доброчесності та пропонують їм підписати відповідну декларацію про її дотримання (зустріч 3 та 6). Подібну декларацію підписують НПП при прийнятті на роботу (зустріч 6). Попри те, не усі задекларовані процедури працюють, що не сприяє формуванню ПДАА культури доброчесності. Так, у відповідності до Кодексу академічної доброчесності ПДАА (2017 р.) уповноваженим органом для розгляду питань, що стосуються академічного плагіату є Комісія академічної доброчесності, яка за результатами розгляду справи про виявлення плагіату у роботі здобувача ВО може винести рішення про повторне проходження оцінювання, попередження, догану чи відрахування (<https://cutt.ly/nvVQ07h>). Про такий порядок дій повідомила заступник голови комісії з академічної доброчесності О. Вараксіна (зустріч 6). Однак під час бесід з фокус-групами ЕГ (зустріч 3 і 4) з'ясувала, що у випадках виявлення академічного плагіату у роботах здобувачів (наприклад курсова робота), справа не передають на розгляд Комісії академічної доброчесності, а роботу повертають здобувачу з можливістю її доопрацювання, усунення виявлених порушень та повторного подання на кафедру. Крім того, відповідальні працівники не перевіряють вміст електронної скриньки dobrochesnist@pdaa.edu.ua, або ж перевіряють її вміст нерегулярно. Хоча за твердженнями Гаранта ОПП (відомості про СО) та заступника голови Комісії з академічної доброчесності (зустріч 6) про існування скриньки їм відомо і вона створена з метою, щоб зацікавлена особа могла звернутись з відповідним повідомленням чи заявою

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ПДАА дуже відповідально підходить до питання інформування учасників ОПП про свою діяльність, структуру, ОП, про академічну доброчесність. Видані нею положення, порядки та накази вчасно оновлюються, враховують тенденції розвитку освіти, не містять внутрішніх суперечностей та знаходяться у вільному доступі на сайті Академії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Оскільки в ОПП заявлено, ПРН є також здатність “Аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельно-права”, про це ж наголошувало керівництво ПДАА (зустріч 1), то варто у програму атестаційного екзамену передбачити окрему групу питань присвячену законодавчому регулюванню аграрного та земельного сектору. Деякі процедури академічної доброчесності передбачені ЗВО не працюють. Академії рекомендується впроваджувати академічну доброчесність не тільки шляхом документування у внутрішніх

положеннях (хоча це безумовно завжди має бути першим кроком) чи інформування про неї усіх учасників освітнього процесу, а й реальним дотриманням визначених процедур на практиці.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми та правила контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, та оприлюднюються заздалегідь, форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти, хоча не повною мірою враховують фокус ОПП. Політика ЗВО щодо дотримання академічної доброчесності є чіткою і процедури (за певними описаними вище винятками) дотримуються учасниками освітнього процесу. Виявлені недоліки не носять системного характеру та можуть бути виправлені у короткостроковій перспективі.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

НПП, що забезпечують викладання на ОПП є представниками правничих шкіл Києва, Харкова, Львова, Одеси. З 17 НПП менше 10 мають фахову юридичну освіту. Мала кількість працівників з юридичною освітою на ОПП пояснюється невеликою кількістю здобувачів загалом (коло 200 осіб денної і заочної форм навчання 1-4 курсу) (на підставі <https://cutt.ly/EvcCS5V>). Щодо НПП, без юридичної освіти, то вони мають іншу фахову освіту та забезпечують викладання таких дисциплін як логіка, філософія, іноземна мова, тощо. Їхня кваліфікація та наукові публікації відповідають тій ОК, викладання якої вони забезпечують. Наприклад, Дедухо А. В. забезпечує НД Українська мова (за професійним спрямуванням), вона захистила дисертацію кандидата філологічних наук, 10.02.01 - українська мова, на тему: «Лінгво-прагматичні та структурно- функціональні параметри перформативних актів мовлення в українській мові», видала монографію, опублікувала низку статей, навчально-методичних праць, брала участь у конференціях у напрямку свого дисертаційного дослідження та НД. Аналіз таблиці 2 відомостей про СО та відкритих джерел в мережі Internet (Google Scholar та інші) дозволяє ЕГ стверджувати, що кваліфікація та наукові публікації НПП відповідають тим НД які вони забезпечують. Декілька викладачів ОПП є практикуючими адвокатами, дехто має значний досвід практичної діяльності (П. Шведенко, О. Кальян, М. Сьомич), 5 НПП мають сертифікати, які підтверджують знання іноземної мови на рівні B2 (М. Сьомич, О. Дубович, Ю. Козаченко, П. Шведенко) або диплом магістра з перекладу (О. Кальян) (Запит 19. Перелік НПП, знання іноземної мови яких підтвержене офіційним документом на рівні не нижче B2). НПП поки не можуть представити значний науковий доробок, який мав би сприяти досягненню визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. У відповідь на запит, ЕГ надали інформацію, що у бібліотеці ПДАА є 2 одноосібні монографії (В. Осташова, М. Сьомич), один одноосібний науково-практичний посібник (Н. Ярмиш), певна кількість праць написаних у співавторстві (у тому числі наукові статті та тези конференцій). Практично усі праці видані у останні кілька років існування ОПП (Запит 4. Список підручників, монографій та навчально-методичних посібників НПП, які реалізують ОП, що знаходяться у бібліотеці). Тож, опираючись на відомості надані гарантом ОПП у відомостях про СО, додаткову інформацію про кваліфікацію працівників, та відповіді НПП та керівників відповідних підрозділів під час інтерв'ю, можна стверджувати, що колектив НПП ОП хоча і не чисельний, але має достатню кваліфікацію для того щоб викладати задекларовані ОК. Викладачі у своїй більшості є достатньо молодими, постійно розвиваються, активно публікують наукові праці у контексті дисциплін, що викладають. Помітним є бажання розвивати ОПП та зробити її конкурентною, адже на ринку освітніх послуг у м. Полтава вони не єдині надають можливість здобути вищу освіту першого (бакалаврського) рівня галузі знань "Право".

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура добору є стандартною для більшості ЗВО і прозорою. За умови відкриття вакансії ПДАА оголошує конкурс інформацію про який публікує на сайті академії (<https://cutt.ly/Avvg6Lh> чи <https://cutt.ly/svvoXO>) та у обласній громадсько-політичній газеті "Зоря Полтавщини". По завершенні місячного терміну, протягом якого зацікавлені можуть подати свої документи на конкурс, відбувається засідання Конкурсної комісії, яка перевіряє відповідність поданих документів вимогам законодавства та конкурсним умовам. Особливості обрання на посади окремих категорій НПП встановлені Положенням "Про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників Полтавської державної аграрної академії" (<https://cutt.ly/tvvQ1a>). У даному випадку цікавою є практика Академії, передбачена положенням, включати до переліку документів, що подають на конкурс довідки про проходження попереднього (періодичного) психіатричного огляду, крім звичних заяви, особового

листка, копій документів, що підтверджують кваліфікацію та проходження стажування. ПДАА охоче залучає до викладання на ОПП своїх випускників, а це може означати, що керівництво закладу довіряє їхній кваліфікації. У той самий час багато НПП ОПП навчалися та здобували відповідну кваліфікацію у наукових закладах інших регіонів країни, що пов'язано з відсутністю можливості у минулі роки захистити дисертацію у ЗВО Полтави чи регіону. Отож, заклад був змушений шукати фахівців у інших областях, або скеровувати своїх випускників туди на навчання, щоб сформувати колектив, який би успішно міг реалізовувати ОПП. В.о. завідувача кафедри під час інтерв'ю підкреслив, що спеціальних вимог, щодо напрямку досліджень працівників при проведенні конкурсу не ставлять, адже працівник претендує на посаду, а лише при розподілі навантаження братиметься до уваги його вузька спеціалізація (зустріч 3). ЕГ дозволить собі зауважити, що такий підхід не може вважатись цілком відповідним, адже є вже затверджена ОПП з відповідними ОК, якісне викладання яких, мають забезпечити профільні фахівці у своїй галузі. Тому доречним буде визначити не загальну потребу кафедри у закритті вакансії, а з'ясувати вакантні години тих чи інших дисциплін, що дозволить сформулювати чіткі вимоги до претендентів на займану посаду. Заклад використовує добру практику у відповідності до якої з викладачами, які пройшли процедуру конкурсного відбору підписується кількарічний контракт (в середньому 3-5 років). Підсумовуючи викладене ЕГ дійшла до висновку, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, добре регламентованими внутрішніми документами ПДАА і, як правило, дозволяють забезпечити достатній рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ПДАА залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Найбільш поширеною формою такого залучення є проходження студентами практики у потенційних роботодавців (Управління соціального захисту населення Подільської районної у м. Полтаві ради м. Полтава, Полтавський місцевий центр з надання БВПД м. Полтава, у практикуючих адвокатів м. Полтави, Територіальне управління державної судової адміністрації України, Головне управління ДПС у Полтавській області, судах, прокуратурі та виконавчій службі) (Запит 12. Наказ про проходження практики у 2020 р.) (зустріч 7). Про те, що ЗВО у відповідності до поставлених цілей намагається готувати фахівців права для аграрної галузі свідчить проходження практики здобувачами ОПП на таких підприємствах як ПП "Картопля Полтавщини", ТОВ Агрофірма імені Довженка, ПП "Агропрогрес" (Запит 12. Наказ про проходження практики у 2020 р.). При цьому в ЕГ викликає сумнів доцільності проходження здобувачами ОПП виробничої практики у Комунальному закладі "Центр соціально-психологічної реабілітації дітей". На сайті академії дійсно роботодавці мають можливість розмістити свої пропозиції по працевлаштуванню студентів чи випускників (<https://www.pdaa.edu.ua/content/robotodavcyam>), однак вакансій для випускників чи студентів для вказаної ОПП там немає (можливо тому, що перший випуск має відбутись тільки цього року). ЗВО довів, що певна потреба у випускниках цього напрямку в регіоні існує (Запит 3. Узагальнений аналіз потреб у фахівцях відповідного напрямку з відкритих баз даних вакансій в Полтавському регіоні, інформацію Полт. обл. центру зайнятості та інші документи, які стосуються аналізу тенденцій ринку праці) це ж підтвердили і роботодавці під час інтерв'ю (зустріч 7). Регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Полтавській області, керівник відокремленого підрозділу в Полтавській області. Куратор Північно-Східного кластеру ГО "Україна без тортур" В. Яковенко підтвердила свою участь і у вдосконаленні ОПП і в освітньому процесі (круглі столи, заняття, тощо) (зустріч 7), це ж зробили інші присутні на зустрічі представники роботодавців. Деталі співпраці з стейкхолдерами кафедра підприємництва і права розмістила на своїй сторінці у спеціальній рубриці (<https://cutt.ly/uvv3d87>) Викладачі кафедри підвищують кваліфікацію в Раді адвокатів Полтавської області, Комунальній установі «Агенція місцевого розвитку територіальних громад Полтавського району», Clarivate Analytics Company тощо.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЗВО надав достатньо доказів (фото, повідомлення у стрічці новин сайту) (<https://cutt.ly/uvv3d87>), що фахівці у галузі права, експерти у галузі та представники роботодавців залучені до аудиторних занять. Цю інформацію підтвердили практично усі представники роботодавців, що були на інтерв'ю, а саме вони стверджували що проводили аудиторні заняття на вказаній ОПП (Зустріч з стейкхолдерами), підтвердили отриману ЕГ інформацію здобувачі ВО (Зустріч з здобувачами). Практикуючі адвокати є штатними НПП ОПП та ведуть заняття з Цивільного права України, Цивільного процесуального права України, Господарського права, Господарського процесу, Аграрне право України, Земельне право, тощо. Студенти четвертого курсу ОПП мають можливість проходити практику у юридичній клініці, якою керує викладач кафедри, що одночасно є практикуючим адвокатом (П. Шведенко) (зустріч 3 та 4).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Академія має підписані угоди про внутрішню і міжнародну мобільність НПП. Найбільш тісні відносини ЗВО підтримує з закладами-партнерами з м. Полтава, а це Полтавський інститут економіки і права університету «Україна» (<https://cutt.ly/AvV46zz>) та Вищий навчальний заклад Укоопспілки "Полтавський університет економіки і торгівлі" (<https://cutt.ly/CvV7abT>), але крім того з Дніпровським національним університетом імені Олеся Гончара,

Сумським національним аграрним університетом, Полтавським національним педагогічним університетом імені В. Г. Короленка і іншими (<https://www.pdaa.edu.ua/content/zaklady-partnery>). Хоча у Перспективній програмі розвитку ПДАА і заплановано підвищення рівня науково-педагогічного потенціалу (https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproosvitniyproces15042020_1.pdf) ЕГ не отримала переконливих доказів існування у ЗВО власних програм сприяння професійного розвитку викладачів, хоча певні кроки у цьому напрямку зроблені. Під час спілкування з фокус групами експерти з'ясували, що ЗВО сприяє підвищенню НПП кваліфікації (<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennya-pro-pidvyshchennya-kvalifikaciyi-z-dodatkam-22.pdf>), винагороджує за публікації у виданнях, що індексуються науково-метричними базами Scopus та Web of Science (зустріч з та 8). За високі досягнення НПП можуть отримати відповідні рейтингові бали, отримати премії, грамоти, бути представленими ПДАА до нагороди тощо (<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2954/matyuhakoldogovor2017nov.pdf>)

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Викладачі ПДАА регулярно підвищують свою викладацьку майстерність, в тому числі проходженням стажування в Україні (у провідних профільних ЗВО) та закордоном (<https://cutt.ly/ovFceuH>). Для стимулювання розвитку викладацької майстерності ПДАА використовує такий інструмент як рейтингування. Рейтинг НПП визначається у відповідності до положення "Про рейтингове оцінювання роботи НПП ПДАА" (нова редакція) (Запит 1. Положення про рейтингові показники НПП в старій і новій редакції), а його результати оприлюднюються на сайті факультету (<https://cutt.ly/CvFWU6>). Аналіз наведених таблиць свідчить, що деякі НПП за ОПП стабільно займають у ньому високі місця, наприклад М. Сьомич у 2020 р. 38 місце з 268 (<https://cutt.ly/kvFWmZP>), у 2019р. 16 місце з 270 (<https://cutt.ly/IvFWJhM>). Саме положення регулярно оновлюється і включає нові види робіт НПП. З останнього, у ньому було передбачено нарахування рейтингових балів гарантам ОПП (з виділенням гаранта, що проходить акредитацію у поточному році) (зустріч 6). На зустрічі НПП підтвердили, що більшість з них отримували матеріальні та моральні заохочення у тому числі за наукові досягнення (публікація у Scopus або Web of Science) (зустріч 3). Їхнє застосування, а також різноманітні преміювання, надбавки, доплати, нагороди, передбачені Колективним договором (<https://cutt.ly/nvFRXKh>) (який правда з об'єктивних причин не оновлювався з 1016 р.) та Правилами внутрішнього трудового розпорядку (<https://cutt.ly/SvFT2Iq>). ПДАА надає НПП можливість пройти стажування у тому числі з відривом від роботи. Така можливість існує і через використання міжнародних угод про співпрацю укладених з низкою ЗВО за кордоном (відповідь на запит 15. Договори про академічну мобільність) (правда поки НПП такими можливостями не користувались (<https://cutt.ly/AvFOiMJ>)). Крім того на сайті Академії розміщують інформацію для викладачів про можливість підвищення кваліфікації та розвиток викладацької майстерності (наприклад: <https://cutt.ly/evFU5p7>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильними сторонами даного Критерію є Рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, професійний розвиток викладачів. Усі викладачі захистили дисертаційні дослідження в сфері юриспруденції. Заклад активно співпрацює з стейкхолдерами аграрного сектору, які у майбутньому можуть стати основними роботодавцями для випускників ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЗВО не повною мірою використовує потенціал НПП, а саме їхнє знання іноземних мов, не стимулює створення фахових курсів та спецкурсів з іноземною мовою викладання (крім ОК Іноземна мова обсягом 6 кредитів ЄКТС). При цьому і керівництво Академії і Гарант ОПП чітко усвідомлюють необхідність покращення викладання іноземної мови на ОПП та мають наміри запроваджувати дисципліни, які будуть викладатись іноземною (Робота з документами). ЕГ вважає за можливе рекомендувати закладу скористатись перевагами дистанційного навчання та частіше залучати до проведення аудиторних занять практикуючих-юристів України, а також, налагодити постійну співпрацю у цьому напрямку з колегами з-за кордону. Оголошуючи конкурс на вакантні посади формувати до претендентів такі вимоги, які дозволять забезпечити якісне викладання окремих ОК, тобто підбирати НПП під дисципліну викладання якої він має забезпечити. Активно запроваджувати власні програми для підвищення викладацької майстерності НПП. Користуватись можливостями міжнародної співпраці передбаченими у наданих ЕГ договорах про співпрацю з іноземними ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Встановлено, що академічна, а у певних випадках і професійна кваліфікація НПП, відповідає цілям ОПП, процедури їх конкурсного добору є прозорими. ЗВО до певної міри професійному розвитку викладачів та стимулює розвиток викладацької майстерності. Роботодавці та професіонали-практики (у тому числі як штатні НПП) залучені до організації та реалізації освітнього процесу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

В результаті ознайомлення ЕГ з фінансовими та матеріально-технічними ресурсами встановлено, що наявне матеріально-технічне забезпечення відповідає рівню, достатньому для досягнення цілей та програмних результатів навчання, які визначені ОПП. ЕГ підтверджено, що власності ЗВО перебувають 5 гуртожитків, навчальні корпуси, актові зали, спортивний зал, 2 їдальні, приміщення для студентського дозвілля, бібліотека, читальна зала, музей гирь, поле зі штучним покриттям, відкритий спортивний майданчик. ЕГ встановлено, що вищезазначена інфраструктура знаходиться на одній території, що є зручно зі сторони компактності, економії часу та фінансів (відсутня необхідність використовувати транспорт). Є аудиторії, обладнані комп'ютерами (28 комп'ютерних класів), інтерактивними дошками. Позитивним є те, що для діяльності Студентської Ради відведено окреме приміщення. Усі корпуси ЗВО підключені до мережі Інтернет, а на території ЗВО функціонує 50 зон безкоштовної мережі Wi-Fi. В результаті зустрічі ЕГ зі здобувачами ВО та представниками студентського самоврядування, зокрема головою студентської ради гуртожитків Щербаковою Ю.О. встановлено, що здобувачі ВО задоволені рівнем умов проживання в гуртожитку, один раз на рік проводяться опитування здобувачів ВО щодо задоволення рівнем умов проживання у гуртожитку (зустріч 5). ЕГ підтверджено, що у ЗВО діє електронна бібліотека з сканованими копіями підручників <https://www.pdaa.edu.ua/content/biblioteka>, електронний репозиторій <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/>, та електронний каталог <http://library-service.com.ua:8080/popdaa/>, доступ до яких є безкоштовним. В ході акредитаційної експертизи ЕГ підтверджено, що управління освітнім процесом здійснюється з використанням можливостей АСУ ПДАА <https://asu.pdaa.edu.ua/>, функціонує електронний кабінет студента. ЕГ встановлено, що у зв'язку з тим, що ОПП діє в ЗВО тільки четвертий рік, бібліотечні фонди, що забезпечують дану ОПП є оновленими. При цьому, беручи до уваги те, що ЗВО специфікою ОПП визначає максимальну зорієнтованість на правовідносини у сфері сільськогосподарського товаровиробництва, ЕГ вважає доцільним рекомендувати збільшити кількість навчальної літератури з дисциплін "Аграрне право України", "Земельне право" та "Господарське право України". ЕГ встановлено, що ЗВО має безкоштовний тестовий доступ до ресурсів Thomson Reuters, Web of Science, Scopus. До компонентів навчально-методичного забезпечення належать РП НД, а також силабуси обов'язкових та вибіркових дисциплін.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ підтверджено, що в ЗВО забезпечено вільний доступ здобувачів ВО та НПП до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності у межах програми, що акредитується. ЕГ встановлено, що на базі ЗВО діє електронна бібліотека <http://lib.pdaa.edu.ua/>, доступ до якої є можливим через наявність корпоративної пошти (така пошта створена для всіх здобувачів ВО та НПП), електронний репозиторій <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/> та електронний каталог <http://library-service.com.ua:8080/popdaa/>, доступ до яких є вільним та безкоштовним. В ході акредитаційної експертизи, ЕГ встановлено, що всі корпуси ЗВО підключені до мережі Інтернет, а на території ЗВО функціонує 50 зон безкоштовної мережі Wi-Fi. ЕГ підтверджено, що управління освітнім процесом здійснюється з використанням можливостей АСУ ПДАА <https://asu.pdaa.edu.ua/>, функціонує електронний кабінет студента. В ході спілкування з фокус-групою, ЕГ встановлено, що ЗВО інформує здобувачів ВО щодо можливостей безкоштовної публікації результатів досліджень здобувачів ВО.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В результаті роботи ЕГ було встановлено, що ЗВО проводить опитування серед здобувачів ВО шляхом електронного та паперового анкетування. Електронне анкетування здійснюється на предмет комфортності навчання в ПДАА, якості навчання (для встановлення рівня задоволеності здобувачів як споживачів освітніх послуг). ЕГ встановлено, що такі опитування розміщені в окремому підрозділі "Опитування" офіційного сайду ПДАА

<https://www.pdaa.edu.ua/content/opytuvannya> та доступні за наявності корпоративної пошти, яка є у кожного здобувача ВО. ЕГ підтверджено, що з метою задоволення власних потреб та інтересів, здобувачі ВО мають змогу звернутись до представників студентського самоврядування, надаючи пропозиції щодо вдосконалення таких потреб та інтересів. На зустрічі з представниками студентського самоврядування, голова Студ.ради ПДАА Шабельник С. запевнив, що органи студентського самоврядування відкриті для співпраці зі здобувачами ВО та готові розглянути всі пропозиції та ідеї. ЕГ встановлено, що освітнє середовище не представляє небезпеки для життя та здоров'я здобувачів ВО, а також є доступним для всіх бажаючих у повному обсязі. Під час ознайомлення ЕГ з матеріальною базою було встановлено наявність вогнегасників, планів евакуації в навчальних корпусах та гуртожитках. ЕГ вважає, що належна увага приділяється психічному здоров'ю здобувачів ВО. ЕГ встановлено, що на базі ЗВО функціонує Психологічна служба, діяльність якої забезпечують керівник психологічної служби, 2 соціальних педагоги та практичний психолог- <https://www.pdaa.edu.ua/content/laskavo-prosymo-do-psyhologichnoyi-sluzhby> У результаті акредитаційної експертизи ЕГ встановлено, що звернень до психологічної служби наразі не було.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В ході роботи ЕГ визначено, що ПДАА забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів ВО, що навчаються за ОПП. ЕГ встановлено, що існує налагоджена комунікація зі здобувачами ВО, функціонує чат усіх здобувачів ВО ПДАА у Telegram. В ході спілкування ЕГ зі здобувачами ВО визначено, що існує можливість звернення до викладачів, співробітників деканату як особисто, так і через представників студентського самоврядування. ЕГ підтверджено, що в кабінеті деканату розміщена скринька для анонімних повідомлень. ЕГ встановлено, що освітня підтримка забезпечена можливістю звернення до омбудсмена учасників освітнього процесу, головним завданням діяльності якого є забезпечення дотримання прав усіх учасників освітнього процесу <https://www.pdaa.edu.ua/content/ombudsmen-uchasnykiv-osvitnogo-procesu>. ЕГ встановлено, що організаційна підтримка здійснюється особисто за зверненням здобувача ВО, так і через представників студентського самоврядування та має прояв у кількох рівнях, зокрема у зверненні до співробітників кафедри підприємництва і права, директорату ННІ ЕУПІТ, ректорату. ЕГ підтверджено, що в ЗВО діє інститут кураторства, що сприяє адаптації молоді до нових умов проживання та навчання, допомозі у виникненні проблемних питань. ЕГ встановлено, що інформаційна підтримка забезпечується діяльністю веб-сайту ПДАА, АСУ, електронного кабінету студента, сторінок ПДАА та кафедри підприємництва і права у різних соцмережах, електронною бібліотекою. Зокрема, у період дистанційного навчання актуалізувалось використання платформи Moodle, яка функціонує в ПДАА вже більше 6 років. В ході акредитаційної експертизи ЕГ підтверджено, що консультативна та соціальна підтримка забезпечена функціонуванням Психологічної служби, Відділу забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час ознайомлення ЕГ з матеріальною базою було встановлено наявність вогнегасників, планів евакуації, пандусів та жовтих обмежувальних стрічок. ЕГ підтверджено, що ширина дверей є достатньою для проїзду людей з інвалідністю. При цьому ЕГ встановлено, що для пересування поверхами 5 навчального корпусу пандуси не передбачені, ліфти відсутні. Труднощі виникають також при відвідуванні бібліотеки, де пандуси передбачені лише при вході до бібліотеки, а не в самому приміщенні. При цьому при огляді ЕГ матеріальної бази, гарантом ОПП було вказано на наявність навчальних аудиторій на першому поверсі та можливості складення розкладу таким чином, щоб заняття групи, де навчається маломобільна людина (зокрема з захворюваннями опорно-рухової системи) проходили в навчальних аудиторіях на першому поверсі. ЕГ визначено, що в ПДАА діє положення про доступність до об'єктів громадського призначення для людей з обмеженими фізичними можливостями та інвалідністю. <https://drive.google.com/file/d/18GEELAmXYnir9oX3Bk8-fhUY4huhi--t/view> В ході акредитаційної експертизи визначено, що наразі в ПДАА не навчаються здобувачі з особливими освітніми потребами. ЕГ встановлено, що при відсутності можливості відвідувати ЗВО фізично, активно функціонує система дистанційного навчання, яка забезпечені електронними ресурсами Moodle, електронною бібліотекою, електронним каталогом та репозиторієм. ЕГ встановлено, що новою практикою в ПДАА є введення та функціонування інституту омбудсмена учасників освітнього процесу, головною метою діяльності якого є контроль за забезпеченням дотримання прав всіх учасників освітнього процесу, зокрема права на освіту. Звернутись до омбудсмена мають право НПП, здобувачі ВО, інші учасники освітнього процесу. ЕГ підтверджено, що передбачені різні варіанти звернення, зокрема шляхом заповнення електронної форми звернення, через електронну пошту, шляхом особистого відвідування <https://www.pdaa.edu.ua/content/ombudsmen-uchasnykiv-osvitnogo-procesu>.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ході роботи ЕГ встановлено, що для забезпечення вирішення конфліктних ситуацій, в ПДАА розроблена низка нормативних актів, зокрема: Положення про порядок вирішення конфліктних ситуацій в ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadokvyrishennyakonfliktnyhsytuaciy.pdf>, де передбачені різні види конфліктних ситуацій, визначені їх особливості та порядок врегулювання; Положення про протидію булінгу <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyapropotydiyubulingu.pdf>; Положення про організацію освітнього процесу <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproces15042020.pdf>, де зазначені основні аспекти щодо конфліктних ситуацій. ЕГ підтверджено, що біля директорату ННІ ЕУПІТ функціонує скринька довіри, де можна залишити анонімне звернення. ЕГ встановлено, що суб'єктом звернення щодо конфліктних ситуацій можна визначити омбудсмена учасників освітнього процесу. Сам омбудсмен - Помаз О.М. пройшов тематичні курси щодо протидії та попередження булінгу, ліквідації насильства щодо жінок. ЕГ підтверджено, що стосовно конфліктних ситуацій можна звернутись і до представників студентського самоврядування. ЕГ встановлено, що для запобігання та протидії одержання неправомірної вигоди, в ПДАА функціонує уповноважений підрозділ з питань запобігання та протидії корупції, метою діяльності якого є інформування щодо неправомірної вигоди та контроль за поданням декларацій, співробітників університету, які мають такий обов'язок. Повний перелік прав, обов'язків та завдань такого уповноваженого підрозділу визначається відповідним Положенням <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaproupovnovazheniypidrozdilzpytanzapobigannyatavyavlennyakorupciyi.pdf> В ході спілкування ЕГ здобувачами ВО, представниками студентського самоврядування, омбудсменом учасників освітнього процесу встановлено, що випадків звернення щодо конфліктних ситуацій та реалізації застосування процедур врегулювання таких ситуацій не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ОПП в контексті Критерію 7 відповідає встановленим вимогам. Сильними сторонами ЕГ визначає наявність електронних ресурсів отримання інформації щодо навчального процесу, електронної бібліотеки, функціонування АСУ, Moodle, наповненість веб-сайту ЗВО, активну комунікацію зі здобувачами ВО шляхом проведення опитувань. ЕГ вважає, що окремо, як позитивну практику слід відзначити запровадження та функціонування інституту омбудсмена учасників освітнього процесу, а також діяльність Юридичної клініки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

На підставі аналізу матеріально-технічної бази ПДАА, ЕГ визначає необхідність покращення умов проживання у гуртожитках, зокрема ремонтних робіт потребує санітарно-гігієнічна зона. ЕГ рекомендує ЗВО поліпшити умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами, шляхом встановлення пандусів у всіх навчальних приміщеннях, а особливо у бібліотеці, задля забезпечення вільного доступу до інформаційних ресурсів, потрібних для навчання. ЕГ рекомендує затвердити в установленому порядку РП всіх ОК, для створення якісного навчально-методичного забезпечення ОПП.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

За цим критерієм виявлені недоліки, що не є суттєвими, загалом має місце відповідність Критерію 7. ЕГ встановлено, що в ЗВО матеріально-технічна база відповідає рівню, необхідному для досягнення цілей та програмних результатів навчання, які визначені ОПП. ЕГ підтверджено, що в ЗВО забезпечено безоплатний доступ викладачів та здобувачів ВО до інформаційних та матеріальних ресурсів, як необхідні для діяльності в межах освітньо-професійної програми, а також на належному рівні забезпечено освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів ВО. ЕГ встановлено, що освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів ВО та створено умови для реалізації права на освіту осіб, які мають особливі освітні потреби. ЕГ підтверджено, що в ЗВО функціонує чітка і зрозуміла політика щодо вирішення конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ встановлено, що норм.док., які регламентують процедури затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОПП є Положення про організацію освітнього процесу ПДАА https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproosvitniyproces15042020_1.pdf, Положення про освітню (освітньо-професійну, освітньо-наукову) програму в ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaopp2020.pdf>, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaoprossystemuvnutrishnogozabezpechennuyakostivyshehoiosvityvpdaa.pdf> які розміщені на офіційному сайті ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/> в розділі “Освітня діяльність” підрозділі “Положення про освітню діяльність”. ЕГ підтверджено, що в ПДАА функціонує Відділ моніторингу та забезпечення якості освіти <https://www.pdaa.edu.ua/content/viddil-monitoringu-ta-zabezpechennya-yakosti-osvity>, діє на основі відповідного положення <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2375/polozhennya-pro-viddil-monitoringu-ta-zabezpechennya-yakosti-osvity-10-07-20.pdf>. Важливим напрямком діяльності Відділу моніторингу та забезпечення якості освіти є велика кількість опитувань <https://www.pdaa.edu.ua/content/opp-081-pravoznavstvo>. Моніторинг ОПП здійснюється систематично, а перегляд відбувається не рідше 1 разу протягом терміну дії ОПП. Перегляд ОПП відбувається за ініціативи гаранта; адміністрації ПДАА, НПП, що їх реалізують, та з урахуванням результатів їх моніторингу; періоду акредитації ОПП; вимог державних стандартів освіти, стандартів вищої освіти, професійних стандартів; висновків та пропозицій роботодавців та здобувачів ВО при оцінці актуальності ОПП, її цілей, результатів навчання, компетентностей. В ході спілкування ЕГ з фокус-групою (зустріч 7) встановлено, що до процедур розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОПП активно залучаються стейкхолдери. ЕГ вважає, що стосовно останніх змін ОПП варто зазначити наступне. У 2019 році у зв'язку із прийняттям відповідного Стандарту Вищої освіти, ОПП було переглянуто та внесено зміни для здобувачів вищої освіти 2018 року набору. Перелік ЗК, ФК та ПРН приведені у відповідність чинному Стандарту, оновлено перелік ОК та структурно-логічну схему ОПП. Одночасно було переглянуто та внесено зміни до ОПП для здобувачів ВО 2019 р.н. Через рік ОПП знову переглянуто та прийнято її нову редакцію для з 2020 р.н. Спочатку було розроблено проєкт, оприлюднено для громадського обговорення на сайті ПДАА. Отримані рекомендації від різних груп стейкхолдерів розглянуті. ЕГ встановлено, що отримано рекомендації від начал. юр. відділу ТОВ «Докучаєвські чорноземи» щодо збільшення кредитів для вивчення ОК «Земельне право» та введення до ОП ОК «Аграрне право України», які були враховані при розробці нової редакції ОПП. (при зустрічі зі стейкхолдерами цю інформацію було підтверджено). Оновлення ОПП для набору 2021 року вже завершено <https://www.pdaa.edu.ua/content/proyekty-na-2021-rik>.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ встановлено, що нормативне регулювання участі здобувачів ВО у перегляді ОПП забезпечується Положенням про студентське самоврядування. <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaoprostudenteskesamovryaduvannyavpdaa.pdf>. ЕГ підтверджено, що для отримання постійного зворотного зв'язку від здобувачів ВО як партнерів у забезпеченні якості ОПП функціонують опитування, які розроблені Відділом моніторингу та забезпечення якості освіти спільно з студентським самоврядуванням та розміщені на офіційному веб-сайті ПДАА. ЕГ встановлено, що опрацювання результатів опитувань здійснює Відділ моніторингу та забезпечення якості освіти, а також співробітники кафедри підприємництва та права та Навчально-методична рада. Згодом такі результати підлягають опублікуванню на офіційному веб-сайті ПДАА. В ході аналізу результатів моніторингу опитувань, ЕГ встановлено, що в опитуванні бере участь мала кількість здобувачів ВО. Наприклад, в опитуванні щодо якості навчання та задоволеності здобувачів ВО взяли участь лише 21 здобувачі ВО, що може свідчити про спотвореність результатів опитування. При цьому не вказана дата проведення такого опитування. ЕГ встановлено, що питання в цьому опитуванні побудовані таким чином, що включають в себе кілька питань, які можуть мати неоднозначну відповідь. <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6418/rezultatymonitoringuyakostinavchanniyatazadovolennostizdobuvachivvyshchoiosvity.pdf> В ході спілкування з здобувачами ВО ЕГ підтверджено, що здобувачі ВО дійсно беруть участь в опитуваннях, проте переважно це здобувачі ВО денної форми навчання. ЕГ встановлено, що на підставі аналізу результатів анкетування здобувачів ВО приймаються рішення щодо внесення змін до ОПП. Так, з блоку загальної підготовки вилучено ОК «Соціологія» та «БЖД та основи охорони праці». В ході зустрічі з здобувачами ВО ЕГ встановлено, що існує можливість висловлення побажань, пропозицій, зауважень викладачам, гаранту та адміністрації ПДАА щодо ОПП безпосередньо та через органи студентського самоврядування. ЕГ підтверджено, що до складу робочої групи з розробки ОПП на 2020 рік увійшла з.в.о. денної форми навчання Іда Романчук, а на 2021 рік - Оксана Сівцова. Під час спілкування ЕГ з фокус-групою, Іда Романчук розповіла процедуру залучення здобувачів ВО до процесу перегляду ОПП, зокрема безпосередньо, через старост, органи студентського самоврядування, що підтверджує факт її реальної участі в робочій групі з розробки нової редакції ОПП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічі ЕГ зі стейкхолдерами встановлено, що ЗВО якісно взаємодіє із потенційними роботодавцями, які безпосередньо та через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОПП. ЕГ підтверджено, що

проект ОПП опубліковується на веб-сайті ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/content/proyekty-na-2021-rik>, де відразу зазначена електронна пошта гаранта ОПП для надання пропозицій, рекомендацій, коментарів та зауважень. Водночас функціонує система анкетування роботодавців щодо окремих складових забезпечення якості освітньої діяльності <https://www.pdaa.edu.ua/content/ankety-ta-rezultaty-opytuvannya-robotodavciv-i-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-opp>, результати яких опубліковуються на веб-сайті ПДАА. ЕГ вважає за важливе зазначити, що під час пошуку цих анкет виникли складнощі. ЕГ вважає доцільним підкріплювати посилання на анкети на сторінці проекту для обговорення, або ж належним чином забезпечити інформування роботодавців про наявність такої анкети (оголошення на головній сторінці веб-сайту, поштова розсилка для роботодавців, співпраця з якими вже триває). В ході спілкування зі стейкголедами ЕГ встановлено, що вони беруть активну участь в перегляді ОПП, шляхом надання рецензій на ОПП та шляхом надання пропозицій під час робочих зустрічей, спільну участь в круглих столах та конференціях, лекторіях. Водночас не всі такі пропозиції є матеріально закріпленими. ЕГ встановлено, що вибір роботодавців для співпраці обумовлений напрямком ОПП, зокрема акцентування уваги на фахівцях аграрної, земельної, господарської сфери. Так, ПДАА співпрацює з ТОВ «Докучаєвські чорноземи», ГУ ДПС у Полтавській обл., ПМЦБВД та ін. Під час зустрічі ЕГ зі стейкголдерами останні зауважили, що актуальність ОПП детермінується через необхідність кваліфікованих спеціалістів у різних галузях. Враховуючи тенденції розвитку галузевого та регіонального контексту, існує особлива потреба у кваліфікованих спеціалістах з аграрного права, господарського права, земельного права. ЕГ було підтверджено, що при перегляді ОПП 2019 року враховані рекомендації нач. відділу правопросвітництва ПМЦБВД Ночовного Ю.В. та в.о.начальника ГУ ДПС у Полтавській обл. Рябкової А. М. щодо збільшення кількості кредитів, що відводяться для практичної підготовки здобувачів вищої освіти. У 2020 р. отримано рекомендацію від начальника юридичного відділу ТОВ «Докучаєвські чорноземи» В. Оданця щодо збільшення кредитів для вивчення ОК «Земельне право» та введення до освітньо-професійної програми ОК «Аграрне право України», які були враховані при розробці нової редакції ОПП. Факт надання вищезазначених рекомендацій було підтверджено на зустрічі ЕГ зі стейкголдерами.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЕГ підтверджено, що за поданою на акредитацію ОПП випускників немає, при цьому в ПДАА існують налагоджені механізми щодо збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. На сайті ПДАА розміщене опитування для випускників <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd6PcJyQwGaRyAqw5MqsKc4oUueTaP2jKTWuW4Z6oij9UR-IQ/viewform?gxids=7628>, функціонують структурні підрозділи, що забезпечують реалізацію вищезазначених механізмів, зокрема відділ сприяння працевлаштуванню здобувачів ВО і випускників <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaprovoddilspruyannuypracuevlashtuvannyastudentivivy-pusknykivpdaa.pdf>, відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку, а також випускова кафедра, директорат ННІ ЕУПТ, куратори. ЕГ підтверджено, що наразі серед здобувачів ВО ОПП 4 курсу денної форми навчання працевлаштованою за спеціальністю є Коваленко Діана, яка займає посаду помічника адвоката.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ встановлено, що ПДАА зацікавлена у покращенні якості навчального процесу, а тому в ЗВО функціонує система забезпечення вчасного реагування на виявлені недоліки в ОПП або освітній діяльності з реалізації ОПП. ЕГ встановлено, що для моніторингу та забезпечення якості освіти, вчасного реагування на виявлені недоліки в ПДАА функціонує Відділ моніторингу та забезпечення якості освіти, який працює за чітко розробленим планом, <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6381/plan-roboty-viddil-monitoryngu-yakosti-osvity-20-21.pdf>, а також Відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку. В ході спілкування з фокус-групою, ЕГ встановлено, що основними завданнями Відділу моніторингу та забезпечення якості освіти є здійснення моніторингу освітньої діяльності в ПДАА, складання рейтингу викладачів, вивчення та узагальнення досвіду з питань моніторингу якості освіти, відвідування відкритих занять. ЕГ підтверджено, що для виявлення недоліків та реагування на них щороку проводиться моніторинг комісіями, до складу яких входять співробітники Відділу моніторингу та забезпечення якості освіти, навчального відділу, ННІ комунікаційних та інноваційних освітніх технологій та члени науково-методичної ради ПДАА. За результатами складається звіт, в якому відображаються виявлені недоліки, причини виникнення та строки їх усунення. Одним із важливих способів моніторингу якості освіти є проведення опитувань. ЕГ вважає, що щодо конкретних виявлених недоліків варто зазначити наступне. Протягом 2019-2020 навчального року проводився моніторинг складових ОПП, за результатами якого було надано рекомендації щодо перегляду існуючої структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми та формування її за логічною послідовністю викладання навчальних дисциплін. Надано рекомендації щодо перегляду методів навчання, які будуть використані у процесі проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських та інших видів навчальних занять і, за потреби, розширити їх з метою підвищення якості освітнього процесу. ЕГ підтверджено, що ЗВО було здійснено моніторинг співпраці з роботодавцями, за результатами якого рекомендовано розробляти план зустрічей та заходів щодо удосконалення ОПП, розміщувати відповідну інформацію на офіційному сайті ПДАА, Facebook, інших соцмережах. Таким чином, ЕГ встановлено, що ПДАА виявляє існуючі проблеми у реалізації ОПП, реагує та виправляє виявлені недоліки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ було встановлено, що ОПП підлягає первинній акредитації, однак під час її розробки враховані висновки та рекомендації експертів з акредитації інших освітніх програм ПДАА. ЕГ підтверджено, що відповідно до висновків та рекомендацій ЕГ з інших ОПП було здійснено наступні заходи, а саме: переглянуто співвідношення ОК та ПРН на предмет уникнення перевантаження дисциплін великою кількістю результатів навчання; започатковано академічну мобільність здобувачів вищої освіти <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-mobilnist-2> та підвищено рівень їх наукової активності <https://www.pdaa.edu.ua/content/naukovi-publikaciyi-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-opp-pravoznavstvo>; почато оприлюднення пропозицій стейкхолдерів щодо удосконалення ОПП та освітнього процесу <https://www.pdaa.edu.ua/content/spivpracya-zi-steykholderamy-za-osvitnoyu-programoyu-pravoznavstvo-specialnosti-081-pravo>; переформатовано структуру сайту ПДАА на предмет полегшення пошуку необхідної інформації; посилено мовну підготовку шляхом запровадження вибіркової навчальної дисципліни «Практикум з іноземної мови»; активізовано стажування НПП, які забезпечують ОПП, за міжнародними програмами <https://www.pdaa.edu.ua/content/mizhnarodne-stazhuvannya-vykladachiv-kafedry-pidpruyemnyctva-i-prava>; збільшено частку проведення занять за участі фахівців-практиків <https://www.pdaa.edu.ua/content/spivpracya-zi-steykholderamy-za-osvitnoyu-programoyu-pravoznavstvo-specialnosti-081-pravo>; забезпечено достатню кількість фахових видань у бібліотечному фонді; удосконалюється англійська версія сайту ПДАА; розширено перелік анкет для стейкхолдерів ОПП для більш повного аналізу можливих проблемних місць в її реалізації <https://www.pdaa.edu.ua/content/ankety-ta-rezultaty-opytuvannya-robotodavciv-i-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-opp>.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час спілкування ЕГ на зустрічах було встановлено, що усі учасники освітнього процесу сприймають якість освітнього процесу, як завдання, до якого залучається кожен. ЕГ підтверджено, що в ПДАА реалізуються основні принципи культури якості освіти: прозорість; об'єктивність; запобігання корупції. Під час зустрічей ЕГ встановлено, що НПП, здобувачі ВО, стейкхолдери демонструють розуміння необхідності покращення якості освіти. Це підтверджують і інші спостереження ЕГ, а саме: активне залучення потенційних роботодавців до розробки та перегляду ОПП, забезпечення регулярного перегляду НПП змісту робочих навчальних програм, включення представників здобувачів ВО до робочої групи з перегляду ОПП, залучення з.в.о. до удосконалення якості освітньої діяльності через проведення анкетування та усних опитувань, побудова відносин між здобувачами ВО та НПП на принципах взаємодовіри та партнерства. Про достатньо високий рівень сформованості культури якості свідчить наявність в ПДАА чітких механізмів процедури розробки, перегляду та оновлення ОПП, функціонування Відділу моніторингу та забезпечення якості освіти, в повному обсязі реалізована вибіркова складова навчання. ЕГ встановлено, що в ПДАА діє Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/polozhennya-pro-plagiat.pdf>, здійснюється перевірка наукових робіт на плагіат, проте не всі наукові роботи підлягають такій перевірці. ЕГ підтверджено, що всі НПП, що викладають на ОПП демонструють належний рівень академічної та професійної кваліфікації. Усі вищезазначені твердження, дають ЕГ підстави стверджувати про наявність достатньо високого рівня сформованості культури якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЕГ вважає, що сильними сторонами ПДАА за критерієм 8 є наявність чіткої системи моніторингу якості освіти та наявність достатньо високого рівня сформованості культури якості. В ПДАА панує атмосфера підтримки та взаєморозуміння між здобувачами ВО, НПП та керівництвом ЗВО. ЕГ визначає, що в ПДАА якісно налагоджені зв'язки із роботодавцями, які виявили готовність до спільного вдосконалення ОПП та сприяння кар'єрному шляху випускників через потребу у кваліфікованих спеціалістах. Здобувачі ВО та представники роботодавців є учасниками робочої групи з розробки ОПП, активні до оновлення змісту ОПП та є повноцінними партнерами у всіх процесах забезпечення якості ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкими сторонами ОПП в контексті критерію 8 ЕГ визначено відсутність фіксації конкретних пропозицій роботодавців, які надані в усній формі під час проведення спільних заходів та зустрічей, окремі анкетно-опитувальники містять питання, які включають в себе кілька підпитань, відповіді на які не дозволяють отримати достовірну інформацію. ЕГ рекомендує формалізувати та оприлюднити пропозиції за результатами різних зустрічей зі стейкхолдерами, ЕГ рекомендує звернути увагу на коректність формулювання запитань, які містяться в опитуваннях та будувати питання так, щоб відповідь можна було дати однозначно.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОПП, що підлягає акредитації, загалом відповідає критерію 8. Даний висновок ЕГ обумовлений наявністю в ЗВО системи забезпечення якості, освітнє середовище насичене культурою якості, спостерігається дотримання процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду до перегляду ОПП. До перегляду ОПП в якості партнерів залучені здобувачі ВО, роботодавці.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ встановлено, що в ПДАА визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу та регулюються наступними нормативними документами: Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaoprossystemuvnutrishnogozabezpechennyayakostivyshcheyosivityvpdaa.pdf>, Положення про організацію освітнього процесу в ПДАА https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproosvitniyproc15042020_1.pdf, Положення про освітню (освітньо-професійну, освітньо-наукову) програму в ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaopp2020.pdf>. ЕГ підтверджено, що доступ до даних нормативних актів є вільним, доступність забезпечується їх розміщенням на офіційному веб-сайті ПДАА в розділі "Освітня діяльність" та підрозділі "Положення про освітню діяльність". ЕГ фактів недотримання відповідних правил та процедур встановлено не було.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЕГ підтверджено, що на офіційному веб-сайті ПДАА <https://www.pdaa.edu.ua/> у розділі "Освітня діяльність" та підрозділі "Проекти для обговорення" публікуються проекти ОПП, які висувуються для обговорення, внесення рекомендацій, пропозицій стейкхолдерами. Там же зазначається електронна адреса гаранта освітньої програми. ЕГ встановлено, що у ЗВО розроблена анкета для стейкхолдерів, на предмет удосконалення ОПП https://docs.google.com/forms/d/15n6VVH8x47HBBCRUloW1PhuemnwitAR9w3N-Cfat94Q/viewform?edit_requested=true. Знайти її на сайті було важко, виникла необхідність скористатись пошуком на веб-сайті за ключовими словами <https://www.pdaa.edu.ua/content/ankety-ta-rezultaty-opytuvannya-robotodavciv-i-zdobuvachivyshchoyi-osvity-opp>. Під час зустрічі ЕГ зі стейкхолдерами встановлено, що вони беруть активну участь у затвердженні ОПП, шляхом надання пропозицій та зауважень у формі відгуків, рекомендацій, що було підтверджено в результаті спілкування.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ встановлено, що інформація про ОПП та сама ОПП для ознайомлення викладена на офіційному веб-сайті ПДАА у розділі "Освітня діяльність" та підрозділі "Освітня програма", де опубліковані ОПП за 4 роки <https://www.pdaa.edu.ua/content/zmist-pidgotovky-zvo-za-osvitnim-stupenem-bakalavr-zi-specialnosti-pravo-opp-pravo-znavstvo>. ЕГ підтверджено, що ОПП опублікована <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5756/opppravoznavstvo2020novaredakciya2020.pdf>, та в ній вказано тривалість програми, кількість кредитів, вимоги до рівня освіти вступників, форма навчання, загальний профіль програми, програмні результати навчання тощо. При цьому ЕГ встановлено, що доступ до навчальних планів є обмеженим та охороняється ЗУ "Про авторське право та суміжні права". ЕГ встановлено, що обсяг інформації щодо ОПП, який оприлюднений, є достатнім для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЕГ як сильну сторону визначає факт, що оприлюднена інформація є чіткою, зрозумілою та доступною, а на офіційному веб-сайті ПДАА наявні всі необхідні нормативні документи, що регламентують усі аспекти освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ вважає за доцільне рекомендувати для зручності підкріпити анкету для стейкхолдерів на сторінці веб-сайту, де знаходиться проект ОПП, що подана до обговорення. З метою більшого залучення потенційних стейкхолдерів до обговорення ОПП, ЕГ рекомендує публікувати оголошення про початок такого обговорення на першій сторінці веб-сайту ПДАА та надсилати запрошення до обговорення на особисті електронні адреси.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП відповідає критерію 9, з недоліками, що не є суттєвими. ЕГ вважає, що ЗВО в дійсності виконує свою місію, визначає чіткі та зрозумілі правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, вчасно оприлюднює на офіційному веб-сайті проект ОПП та точну та достовірну інформацію про ОПП, в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ВО продемонстровано бажання, готовність і здатність активно, оперативно, системно та цілеспрямовано працювати у напрямку підвищення якості ОПП та освітньої діяльності на ОПП, деякі заходи було вжито вже під час онлайн-візиту та безпосередньо після його завершення. На зустріч з ЕГ не зміг прийти тимчасово непрацездатний керівник структурного підрозділу Махмудов Ханлар Зейнал Огли. У відповідності до наказу від 13 квітня 2021 р. його обов'язки виконує Кальян Олександр Сергійович, який фахово, в межах своїх обов'язків, забезпечував проведення акредитації.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні.**

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Малюга Леся Юріївна

Члени експертної групи

Моряк-Протопопова Христина Миколаївна

Назарчук Анастасія Валеріївна